

BACHELOROPPGAVE

Er kildeskatteordningen mest gunstig?

En analyse av skattemessig konsekvens ved valg av skattleggingsmetode for utenlandske arbeidstagere

Will Paye As You Earn (PAYE) - scheme be the most favorable?

An analysis of tax consequences of the two optional tax method for foreign workers

Maria Kolnes Teigen

Økonomi og Administrasjon

Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap/Institutt for økonomi og administrasjon/Campus Sogndal

Veileder: Mona Kristin Nytun

Innleveringsdato 14.5.2020

Jeg bekrefter at arbeidet er selvstendig utarbeidet, og at referanser/kildehenvisninger til alle

kilder som er brukt i arbeidet er oppgitt, jf. Forskrift om studium og eksamen ved Høgskulen på Vestlandet, § 12-1.

Abstract

On the basis of a report from the OAG, a new scheme was adopted in 2018 to tax foreign workers in Norway with temporary residence. The report pointed out, among other things, that the taxation of foreign workers with temporary residence was demanding of resources and that it was difficult to determine the right tax. With effect from 1.1.2019, the Paye As You Earn (PAYE)-scheme was introduced to simplify the taxation of this group. The PAYE-scheme is a gross tax with a fixed tax rate of 25% in 2019. In order to participate in this scheme, employees must meet certain terms. The scheme is voluntary and therefore it is possible to choose taxation according to ordinary tax rules instead of taxation under the PAYE-scheme. To my knowledge, there is little information on the consequences of taxation according to the two methods and. Therefore, the task for this assignment is to compare calculated tax for different income when the taxpayer has different period of stay as well as the right to deduct according to ordinary tax rules. The assignment compares low annual income (200,000), medium annual income (400,000) and high annual income (600,000). In addition, to make the issue more specific, this assignment uses three cases to illustrate the tax consequences that may arise in different scenarios. The calculation of tax under ordinary tax rules is in accordance with tax legislation and tax rates for 2019.

When comparing tax consequences for the two methods of taxing foreign workers, I find that cases where taxpayers have low income and stay over a longer period (more than five months), it will be most favorable with taxation according to ordinary tax rules compared to PAYE, even though the taxpayers cannot claim a deduction from ordinary taxation. With higher income, it seems to be favorable in regarding of minimizing tax, to be taxed under the withholding tax scheme. For medium annual income, higher deductions will make it more profitable to be taxed under PAYE-scheme when the stay is shorter. In the specific scenarios, the greatest tax difference between the tax methods was seen in the case where the employer covers commuter costs and, in the case where the taxpayer had low annual income and stay for a longer period of time. The choice of PAYE-scheme resulted in respectively 48% and 184 % more tax than taxation according to ordinary tax rules.

It is difficult to generalize the findings in the cases, but one could nevertheless say that workers should pay particular attention to the choice of taxation method in cases where the worker receives commuter costs covered by the employer.

Sammendrag:

På bakgrunn av en rapport i fra Riksrevisjonen ble det i 2018 vedtatt en ny ordning for å skattlegge utenlandske arbeidstagere i Norge med midlertidig opphold. Rapporten pekte blant annet på at skattlegging av utenlandske arbeidstagere med midlertidig opphold var ressurskrevende samt at det var vanskelig å fastsette rett skatt. Med virkning fra 1.1.2019 ble kildeskatteordningen innført for å forenkle skattleggingen av denne gruppen.

Kildeskatteordningen er en bruttoskatt med fast skattesats på 25 % i 2019. For å delta i denne ordningen må arbeidstager oppfylle visse vilkår. Ordningen er frivillig, og det er derfor adgang til å velge skattlegging etter ordinære skatteregler i stedet for skattlegging etter kildeskatteordningen. Til min kjennskap er det lite informasjon om konsekvensene av skattlegging etter de to metodene og jeg skal i denne oppgaven sammenligne beregnet skatt for ulike inntekter når skatteyter har ulikt opphold i riket samt fradragsrett etter ordinære skatteregler. I oppgaven så sammenlignes lav årsinntekt (200.000), middels årsinntekt (400.000) og høy årsinntekt (600.000). I tillegg så bruker jeg fire ulike caser for å tydeliggjøre hvilke skattemessige konsekvenser som kan oppstå i ulike scenario. Utrengningen av skatt ved ordinære skatteregler er i henhold til skatteloven og skattesatser for 2019.

Når en sammenligner skattemessige konsekvenser for de to metodene for skattlegging av utenlandske arbeidstagere så finner jeg at tilfeller der skatteyter har lav inntekt og opphold over lengre periode i landet (mer enn fem måneder) vil det være mest gunstig med skattlegging etter ordinære skatteregler sammenlignet med skattlegging etter kildeskatteordningen når skatteyter ikke kan kreve fradrag ved ordinær skattlegging. Med høyere inntekt vil det alltid lønne seg skattemessig å bli skattlagt etter kildeskatteordningen. For middels årsinntekt så vil høyere fradragsrett gjøre det mer lønnsomt å bli skattlagt etter kildeskatteordningen når oppholdet er kortere. I de konkrete problemstillingene gav det størst skattemessig forskjell mellom skattleggingsmetodene i tilfellet der arbeidsgiver dekker pendlerkostnader i tillegg til der skatteyter har lav inntekt og lengre opphold i riket. Valg av kildeskattordning gav henholdsvis 48 % og 184 % mer i skatt enn skattlegging etter ordinære skatteregler.

Det er vanskelig å generalisere funnet i casene, men man kan likevel si arbeidstager bør være spesielt oppmerksom på valg av skattleggingsmetode i de tilfeller der arbeidstager får pendlerkostnader dekket av arbeidsgiver eller der skatteyter har lav årsinntekt fordelt på lengre opphold i riket.

Forord

Det var litt tilfeldigheter som gjorde at jeg begynte å jobbe med økonomi. Jeg hadde egentlig fullført en utdanning innen et annet fagfelt, men fikk jobb med lønn og regnskap. Det viste seg å være veldig interessant, og jeg søkte meg da inn på bachelor-studie i økonomi og administrasjon for å få formell kompetanse på området. Jeg jobber fortsatt innen økonomi, men nå med skatt og avgift. Det er mye av grunnen til valg av tema på oppgaven. Da kildeskatteordningen ble innført i 2019 så kom det litt brått på meg. Det var derfor et godt utgangspunkt for å skrive oppgave om et tema jeg trengte å sette meg nærmere inn i. Å skrive oppgave om kildeskatt på lønn har vært veldig lærerik for meg. Jeg tror også at oppgaven kan være av verdi for utenlandske arbeidstagere som kommer til landet for å jobbe, arbeidsgiverne deres og andre som jobber med skatt og utenlandske arbeidstagere.

Jeg vil takke veilederen min Mona Kristin Nytnun for godt samarbeid, god veiledning og støtte, faglige diskusjoner og konstruktive tilbakemeldinger. Det har vært en stor motivasjonsfaktor for meg gjennom skrivningen. Jeg har også satt stor pris på å delta på undervisning og følge fagene i skatt- og avgift og regnskap. Det har vært veldig lærerikt for meg i studie og i jobb.

I tillegg til jeg takke familien min som har vært tålmodige, og da særlig min da to måneder gamle baby som sov seg gjennom store deler av skrivearbeidet.

Maria Kolnes Teigen

Kaupanger

7.mai 2020

Innholdsfortegnelse

1.0 Introduksjon	- 6 -
1.1 Innledning	- 6 -
1.2 Problemstilling	- 7 -
2.0 Teori	- 8 -
2.1 Skattesystem i Norge.....	- 8 -
2.2 Skatteplikt	- 9 -
2.2.1 Full skatteplikt (globalprinsippet).....	- 9 -
2.2.2 Begrenset skatteplikt	- 10 -
2.2.3 Full eller delvis skattefrihet	- 10 -
2.3 Skattepliktig inntekt	- 11 -
2.3.1 Arbeidsinntekt	- 11 -
2.3.2 Kapitalinntekt.....	- 11 -
2.4. Ordinære skatteregler	- 12 -
2.4.1 Alminnelig inntekt	- 13 -
2.4.2 Trinnskatt	- 17 -
2.4.3 Trygdeavgift	- 18 -
2.5 Kildeskattordning lønn.....	- 19 -
3.0 Metode.....	- 23 -
3.1 Valg av metode	- 23 -
3.2 Datainnsamling	- 24 -
3.2.1 Oversikt over skattlegging etter ordinære skatteregler med ulik fradragrett, inntekt og opphold sammenlignet med skattlegging etter kildeskattordningen.....	- 24 -
3.2.2 Presentasjon av tre ulike caser	- 25 -
3.3 Styrker og svakheter med oppgaven	- 27 -
3.4 Etske spørsmål	- 27 -
4.0 Resultat.....	- 28 -
4.1 Oversikt over skatt beregnet ved ulik inntekt og fradragrett når opphold i riket varierer.....	- 28 -
4.1.1 Ingen fradrag ved ordinær beskatning.....	- 28 -
4.1.2 Fradrag på 25.000 kroner ved ordinær skattlegging.....	- 29 -
4.1.3 Fradrag på 50.000 kroner ved ordinær skattlegging.....	- 30 -
4.1.4 Fradrag på 75.000 kroner ved ordinær skattlegging.....	- 32 -
4.1.5 Fradrag 100.000 kroner ved ordinær skattlegging.....	- 34 -
4.2 Skatt beregnet ved ulik inntekt og opphold i Norge (12-deler) når fradrag varierer	- 35 -

4.3 Tre ulike caser.....	- 37 -
5.0 Diskusjon.....	- 40 -
6.0 Konklusjon.....	- 43 -
7.0 Kilder.....	- 44 -

1.0 Introduksjon

1.1 Innledning

Skatt er ikke noe moderne fenomen i Norge. Allerede på 1600-tallet ble skatt innført som en del av statsfinansieringen (Norgeshistorie.no), da i hovedsak for å finansiere krigføring og ekstrakostnader (Johannessen, 2019). Norge er i dag en velferdsstat og har fellesgoder som skal finansieres gjennom skatter og avgifter. I tillegg så kan skatte- og avgiftspolitikken stimulere til ønsket adferd blant befolkningen når det gjelder for eksempel miljø (Finansdepartementet, 2015 s. 7). Skatt er et begrep som de fleste av oss har et forhold til enten man ønsker høyere eller lavere avgifter, men alle må være med på å bidra til fellesskapet ved blant annet å betale skatt på formue og inntekt (Skatteloven, 1999). Skattelovgivningen og arbeidsprosesser har stort sett vært tilpasset skatteyttere som er bosatt i landet (Riksrevisjonen, 2015 s. 36). Det siste 10-årene ser man økt mobilitet for personer og selskaper samt økt digitalisering. Dette har ført til at skattegrunnlaget er mer mobile mellom landegrensene nå enn tidligere (Finansdepartementet, 2015 s. 8). Mange utenlandske arbeidstagere bosetter seg i landet, men mange skatteyttere er bare i landet midlertidig for å jobbe. I 2014 utgjorde utenlandske arbeidstagere med midlertidig opphold rundt 200.000 personer (Finansdepartementet, 2017 s. 5). Det er både de som blir ansett som skattemessig bosatt og ikke-skattemessig bosatt. Grunnet høyt lønnsnivå og etterspørsel etter arbeidskraft i enkelte bransjer så har det vært høy arbeidsinnvandring til landet etter EU-utvidelsen av land i fra Øst-Europa (NOU: 2012:2 s. 449). I tillegg har det vært økning av arbeidsinnvandring i fra Norden og land utenfor EØS (NOU: 2012:2 s.450).

Når man som utenlandsk arbeidstager kommer til Norge så kan det være vanskelig å orientere seg i skattesystemet i Norge. Det er pekt på i en rapport i fra Riksrevisjonen at skattlegging av utenlandske arbeidstagere er både ressurskrevende og kilde til mange feil. Årsakene er blant annet at skatteregler for skatteyttere med midlertidig opphold gjør det både vanskelig og ressurskrevende å fastsette rett skatt (Riksrevisjonen, 2015 s. 36). Derfor er det innført med virkning i fra 2019 det som kalles kildeskattordning for utenlandske arbeidstagere (Finansdepartementet, 2017 s.4). Ordningen er frivillig (Skatteloven 1999 § 19-6) noe som gjør at skatteyter i utgangspunktet kan velge den metoden for skattlegging som gir minst skatt. Til min kjennskap er det lite informasjon og veiledning tilgjengelig for utenlandske arbeidstagere om hva metode som er mest gunstig for den enkelte med tanke på å minimere skatt betalt til Norge (Skatteetaten, 2020a). I den anledning er det interessant å vite mer om

forholdet mellom de to metodene for skattlegging. Det ønsker jeg å undersøke videre.
Problemstillingen min for oppgaven er gitt i neste punkt.

1.2 Problemstilling

Hva gir minst fastsatt skatt -skattlegging etter ordinære skatteregler (OS) eller kildeskatteordningen (KO) ved ulik årsinntekt, opphold og fradragrett?

2.0 Teori

2.1 Skattesystem i Norge

Siden 1600-tallet har det vært et skattesystem i Norge. I utgangspunktet så var staten finansiert av kongens jord og tollinntekter, men økende krigføring og andre ekstrakostnader førte til et større behov for penger i statskassen. På denne tiden var det et samfunn preget av jordeiere og husmenn, slik at skatten var i hovedsak knyttet til hvor mye jord man eide (Johannessen, 2019). Før midten av 1600-tallet ble skatten betalt i naturalytelser som f.eks korn, fisk og smør utregnet etter hvor stor avkastning det ble forventet av gården. Etter 1665 ble det i stedet krevd penger på bakgrunn av denne avregningen der hvert distrikt ble pålagt en skatteskyld og måtte selv fordele den (Gjerdrup 1998 s. 10). Av geografiske årsaker og begrenset infrastruktur så var mye av styre overlatt lokalt, der man i byene i løpet av 1600-tallet fikk utvalgte menn til å styre den økonomiske forvaltningen av inntekter og utgifter deriblant skatteutskrivningen (Gjerdrup, 1998 s.9). Dette finansierte for eksempel fattigpleie, skolevesen og vannforsyning. På landsbygdene måtte man også betale skatt til staten, men i saker som gjaldt lokale ordninger som skole og vei ble bøndene samlet og bedt om ekstra støtte. Som nevnt var skatten i landdistriktene skrevet ut på grunnlag av avkastning på jordeiendom, noe som førte til at bøndene betalte skatt mens andre næringer slapp unna (Gjerdrup, 1998 s. 16).

Dette var en av hovedårsakene til at det i 1882 kom det ny skattelov i Norge etter krav i fra bøndene. Dette førte til en mer ensartet skattlegging, der skattesystemet i byene og i distriktene ble like samt at utgifter som tidligere hadde vært finansiert av skatt i egne «kasser» ble inkludert i skatten (Gjerdrup, 1998 s.16). Eksempel på en slik kasse var fattigkassen.

Med skatteloven i fra 1882 ble skattesystemet slik vi kjenner det i dag. Intensjonen med systemet er å oppnå et system som oppleves rettferdig og samtidig tar hensyn til at de investeringene som var mest lønnsomme før investeringen også skal være mest lønnsomme etter at skatten er trukket ifra (Fallan 2017, s. 33). Skattesystemet er bygget på prinsipper som at all type inntekt skattlegges etter samme skattesats uavhengig av investeringsform, inntekter og tilhørende fradrag skal behandles på samme måte og den skattemessige posisjonen bør ikke endres ved arv og gave eller ved overdragelse av virksomhet (Finansdepartementet 2015, s. 10).

Skatter og avgifter som vi betaler skal finansiere offentlige velferdsordningen vi har i Norge. Videre skal det bidra til omfordeling av godene i landet. Hvordan dette skjer vil være avhengig av blant regjeringen som sitter til enhver tid og stortinget som vedtar forslag i fra regjeringen.

Skatte- og avgiftsområdet ligger under Finansdepartementet og skattemyndighetene som forvalter regelverket. Skattemyndighetene består av fagetater både sentralt (skattedirektoratet) og regionalt (skattekontor) samt sentrale- (skatteklagenemda) og regionale (skattekontoret) nemder (Fallan, 2017 s.460).

2.2 Skatteplikt

Skattesystemet er basert på hvem som er skattepliktig (skattesubjektet) og hvilke eiendeler og inntekter som er skattepliktige (skatteobjekter). Skattesubjekt er den fysiske eller juridiske personen som plikter å svare skatt og deles videre i personlige og upersonlige skatteyttere. Upersonlige skatteyttere er aksjeselskap eller lignende innretning, mens personlig skatteyter er for eksempel lønnstager, pensjonist, personlig næringsdrivende eller deltager i ansvarlige selskap (Fallan, 2017 s.24). Videre i oppgaven kommer jeg til å omtale skatteplikt for personlige skatteyttere.

Skatteobjekter er eiendeler eller inntekt som kan skattlegges av det offentlige. Eiendeler kan være for eksempel bankinnskudd, aksje, bolig, bil og inventar, mens inntekt kan være lønnsinntekt, kapitalinntekt eller inntekt i fra virksomhet (Fallan, 2017 s.25).

For at man skal kunne kreve skatt av inntekt og formue så må det være hjemmel i loven for det. Hvem som er skattepliktig og omfanget av skatteplikten er gitt i skatteloven (1999, §§ 2-1 til 2-5). Personlige skatteyttere bosatt i Norge er pliktig å svare skatt til Norge (Skatteloven, 1999 § 2-1 (1)). Det er likevel en del som har inntekt i Norge som ikke blir ansett som bosatt. De er likevel ikke fritatt for beskatning og vil ha en begrenset skatteplikt for inntekt og (Skatteloven, 1999 § 2-3). Man skiller derfor mellom full skatteplikt, begrenset skatteplikt og full eller delvis skattefrihet (Fallan, 2017 s.40).

2.2.1 Full skatteplikt (globalprinsippet)

Som nevnt har personlige skatteyttere som er bosatt i riket plikt til å svare skatt (Skatteloven, 1999 § 2-1 (1)). Man blir ansett som fullt skattepliktig til Norge om oppholdet i Norge er mer enn 183 dager i løpet av en 12 måneders periode (Skatteloven § 2-1 (2)). Dette betyr at om man oppholder seg i landet mer enn 183 dager i løpet av 12 måneder, selv om perioden fordeles på

to kalenderår så vil man bli fullt skattepliktig til Norge. Videre blir man ansett som skattemessig bosatt om midlertidig opphold fordeler seg med mer enn 270 dager over 36 måneder (Skatteloven § 2-1 (2)). Det vil si at man kan oppholde seg i Norge opptil 90 dager i året i 3 år uten å bli ansett som fullt skattepliktig til Norge. Det er da snakk om oppholdsdager i riket og ikke arbeidsdager (SkatteABC, 2019 s. 1397). Det vil si at om man oppholder seg i landet av andre grunner enn arbeid, så vil en likevel bli skattemessig bosatt om oppholdet overstiger nevnte oppholdsdager.

Er man fullt skattepliktig vil det si at man er skattepliktig for all inntekt og formue (Skatteloven, 1999 § 2-1 (9)). Det gjelder da også i utgangspunktet inntekt og formue i utlandet. Dette blir nærmere regulert i Skatteloven (1999, § 2-1 (10), §§ 16-20 til 16-28) og gjennom skatteavtaler med andre land. Man blir ansett som bosatt fra første oppholdsdag eller fra 1.1 det året man overskrider grensen (SkatteABC, 2019 s. 1396). Det vil i praksis si at om man blir fullt skattepliktig i løpet av året vil man ikke være skattepliktig for inntekt opptjent i utlandet før man ble skattemessig bosatt.

2.2.2 Begrenset skatteplikt

Om man ikke er ansett som bosatt i riket etter skatteloven (1999 § 2-1) så vil man likevel være skattepliktig for det meste av inntekt og formue som har kilde i Norge (Skatteloven, 1999 § 2-3). For eksempel så vil en utenlandsk arbeidstager som jobber i Norge likevel være skattepliktig for inntekt og formue som stammer i fra fast eiendom i riket og vederlag som stammer i fra personlig arbeid i tjeneste under midlertidig opphold i landet (Skatteloven 1999, § 2-3 (1)). Videre så skal det svares skatt av blant annet pensjon, livrente, uføreytelser (Skatteloven, 1999 § 2-3 (4)), vederlag for utøvelse av styreverv i selskap hjemmehørende i riket samt gratiale og tantiema eller lignende fra selskap hjemmehørende i (Skatteloven, 1999 § 2-3 (1)). Hvis man tidligere har hatt skatteplikt til Norge så må skatteplikten i tilfelle være opphørt (Skatteloven, 1999 § 2-1 (3)) for at vedkommende vil ha begrenset skatteplikt etter skatteloven (1999) § 2-3.

2.2.3 Full eller delvis skattefrihet

Hovedregel for vurdering av skatteplikt er som nevnt i skatteloven (1999) § 2-1. Likevel er det noen unntak som skiller seg i fra hovedregelen. For personlige skatteyttere er det blant annet gjort unntak når det gjelder utlendinger som oppholder seg i Norge for å studere. De skal ikke svare skatt av formue og inntekt i utlandet (Skatteloven, 1999 § 2-30 (2)). I tillegg så spiller skatteavtaler mellom landene inn på hvordan skattleggingen skal gjennomføres.

Skatteavtaler gir ingen rett til å beskatte inntekt og formue det ikke er hjemmel for i loven, men avtalene kan bare begrense rett til skattlegging (SkatteABC, 2019, s. 1301).

Skattleggingen gjennomføres etter internrett dersom det ikke foreligger skatteavtaler mellom statene eller forholdet faller utenfor området for skatteavtalen (SkatteABC, 2019 s. 1301)

2.3 Skattepliktig inntekt

Hovedregel om inntekt er at all fordel som er vunnet ved kapital, arbeid eller virksomhet samt pensjon, livrente eller føderåd anses som skattepliktig inntekt (Skatteloven, 1999 § 5-1 (1)).

Videre så anses uttak (Skatteloven, 1999 § 5-2) også som skattepliktig inntekt. I denne delen skal jeg gå nærmere inn på hva som anses som skattepliktig inntekt utenfor næringsvirksomhet. Fellesregler som skattepliktig inntekt er nevnt i skatteloven (1999, §§ 5-1 til 5-3). Det vil si at det meste som gir en økonomisk fordel for skatteyter er skattepliktig med noen få unntak. For eksempel så ville fordel ved egen bruk av bolig vært skattepliktig om det ikke var gjort unntak for dette i skatteloven (1999, § 7-1).

2.3.1 Arbeidsinntekt

Skattepliktig inntekt vil som nevnt være all fordel som er vunnet ved arbeid. Dette gjelder så lenge inntekten ikke er mottatt som ett ledd i virksomhet. Med virksomhet menes aktivitet som er av en hvis omfang og varighet, drevet for egen regning og risiko og være egnet for å gå med overskudd (Ot.prp. nr. 86 (1997-98) s. 48). Det vil si at fordel som er vunnet i form av aktivitet som ikke er drevet for skattepliktiges egen regning og risiko, (SkatteABC, 2019 s.1525) vil være skattepliktig som arbeidsinntekt (Skatteloven § 5-10). Blant annet vil fordel vunnet ved arbeid være lønn, feriepenger, og annen godtgjørelse i og utenfor tjenesteforhold, godtgjørelse til styre, dagpenger, arbeidsavklaringspenger, sykepenger, foreldrepenger, samt overskudd av utgiftsgodtgjørelse (Skatteloven, 1999 § 5-11), naturalytelser (Skatteloven, 1999 § 5-12) og privat bruk av arbeidsgivers bil (Skatteloven, 1999 § 5-13). Det er likevel noen arbeidsinntekt som er skattefrie (Skatteloven, 1999 § 5-15; Forskrift til skatteloven, 1999 §§ 5-15-1 til 5-15-14). For eksempel så er noen gaver i ansettelsesforhold skattefrie (Forskrift til skatteloven, 1999 § 5-15-1) og enkelte naturalytelser som rimelige velferdstiltak (Forskrift til skatteloven, 1999 § 5-15-6 (1)).

2.3.2 Kapitalinntekt

Som tidligere nevnt så er man skattepliktig for inntekt nevnt i skatteloven (1999 § 5-1 (1)).

Det vil si at man i tillegg til arbeidsinntekt er skattepliktig for all fordel vunnet ved kapital.

Med fordel vunnet ved kapital omfattes blant annet avkastning utenfor virksomhet av fast eiendom (Skatteloven, 1999 § 5-20 (1)). Det kan være for eksempel være skattepliktig utleieinntekter eller skattepliktig gevinst ved salg av bolig. Videre regnes avkastning av finansgjenstander, immaterielle rettigheter og rettigheter til kapital som kapitalinntekt (Skatteloven, 1999 § 5-20 (1)). Aksjeinntekt regnes som kapitalinntekt etter skatteloven (1999) § 5-20 etter at beløpet er oppjustert med en faktor (1,44 i 2019) (Skatteloven, 1999 § 10-11 (1)) og (Skatteloven, 1999 § 10-31 (1)). Det vil si at den effektive skattesatsen for aksjeinntekt er høyere enn for annen kapitalinntekt. Det gjør at aksjeinntekt blir skattlagt mer likt lønnsinntekt. Hvordan inntekt blir skattlagt blir omtalt nærmere i neste avsnitt.

2.4. Ordinære skatteregler

Både arbeidsinntekt (Skatteloven, 1999 § 5-10) og kapitalinntekt (Skatteloven, 1999 § 5-20) er skattepliktig inntekt. I tillegg så er arbeidsinntekt omfattet i det som regnes som personinntekt (Skatteloven, 1999 § 12-2). Personinntekt er grunnlaget for trinnskatt og trygdeavgift (Skatteloven, 1999 § 12-1). I tillegg regnes personinntekt som pensjonsgivende inntekt med visse unntak (Folketrygdloven, 1999 § 3-15). Mens arbeidsinntekt inngår i grunnlaget for både alminnelig inntekt og personinntekt så inngår kapitalinntekt kun i grunnlaget for alminnelig inntekt.

Når det gjelder personlige skatteyttere så skal det beregnes skattekort for forskuddstrekk (Skattebetalingsloven, 2005 § 5-1) som arbeidsgiver skal bruke til å trekke skatt ved lønnsutbetaling (Skattebetalingsloven, 2005 § 5-4). Det er ikke all inntekt det skal foretas forskuddstrekk i. Dette gjelder blant annet inntekt i fra virksomhet eller kapital. Om det ikke blir foretatt forskuddstrekk av skatt for denne inntekten eller formuen skal det beregnes forskuddsskatt (Skattebetalingsloven, 2005 § 6-1). Det vil si at skatteyter betaler beregnet forskuddsskatt i fire terminer etter krav i fra skatteoppkrever. Når inntektsåret er omme skal skatteyter gi opplysninger som har betydning for skattefastsetting gjennom skattemelding (Skatteforvaltningsloven, 2016 § 8-2). For lønnstagere er den som regel forhåndsutfylt med opplysninger rapportert inn i fra tredjepart, men man må forsikre seg om at opplysningene er korrekte. Hvis det mangler opplysninger eller det viser seg at opplysningene er feil vil det i de fleste tilfeller være anledning til å korrigere eller tilføye rett opplysninger. Når skatteyter har levert skattemelding så har man egenfastsatt grunnlaget (Skatteforvaltningsloven, 2016 § 9-1 (1)). Til slutt er det skattemyndighetene som beregner skatten (Skatteforvaltningsloven, 2016 § 9-2 (3)) og avregner mot forskuddsbetalt/trukket skatt (Skattebetalingsloven, 2005 § 7-1 (1)). For mye forskuddsbetalt/trukket skatt blir betalt tilbake til skatteyter (Skattebetalingsloven,

2005 § 7-1 (3)), mens er det trukket/betalt mindre skatt enn det som er beregnet må skatteyter betale restskatten tilbake (Skattebetalingsloven, 2005 § 7-1 (2)).

2.4.1 Alminnelig inntekt

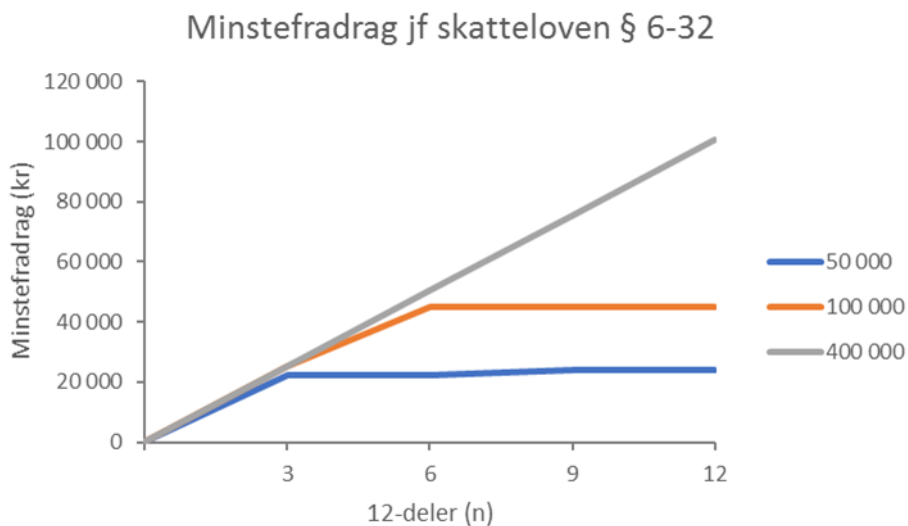
Alminnelig inntekt er en nettoskatt. Det vil si at alminnelig inntekt er skattepliktig inntekt trukket i fra fradrag. I tråd med prinsippet om symmetri så skal tilhørende fradrag bli behandlet likt som inntekten (Finansdepartementet 2015, s. 10). Alminnelig inntekt er grunnlaget for inntektsskatt. Inntektsskatten er delt i fellesskatt til staten og skatt til kommune samt fylkeskommune der skattesats for fellesskatt til staten er 7,85 % (Stortingets skattevedtak, 2019 § 3-2) og skattesats for skatt til kommune og fylkeskommune er henholdsvis 11,55 % og 2,60 % og (Stortingets skattevedtak, 2019 § 3-8). Til sammen utgjør sats for inntektsskatt 22 % i 2019.

Skattegrunnlaget for inntektsskatten er som nevnt er nettoinntekt (inntekt – fradrag).

Hovedregel for fradrag er at alle kostnader til å erverve, opprettholde eller vedlikeholde skattepliktig inntekt er fradragsberettiget (Skatteloven, 1999 § 6-1 (1)). I næringsvirksomhet gis det fradrag etter hovedregel, men man kan ikke kreve fradrag for kostnader som anses som privatkostnader. Når det gjelder kostnader til å sikre arbeidsinntekt så er de samlet i et standardfradrag kalt minstefradrag (Skatteloven, 1999 § 6-30). Minstefradraget gis blant annet i arbeidsinntekt og pensjon, men ikke i virksomhetsinntekt (Skatteloven, 1999 § 6-31). Det kan være kostnader til flytting i forbindelse med overtakelse av ny stilling, kostnader til faglitteratur eller hjemmekontor (SkatteABC, 2019 s. 827). Hvis man kan dokumentere større utgifter til sikring, vedlikehold eller erverv av skattepliktig inntekt enn det som følger av beregning av minstefradraget, kan man kreve fradrag for faktiske kostnader (Skatteloven, 1999 § 6-30 (1)). Noen kostnader til erverv, vedlikehold eller sikring av inntekt kan man likevel kreve fradrag for i tillegg til minstefradraget. Det vil være blant annet fradrag for fagforeningskontingent (Skatteloven, 1999 § 6-20) begrenset opp til 3850 kroner og opphold utenfor hjemmet (Skatteloven, 1999 § 6-13; Forskrift til skatteloven, 1999 §§ 6-13-10 til 6-13-12).

Når en person har vært bosatt deler året eller har begrenset skatteplikt vil det påvirke skatleggingen størrelsen på minstefradraget. Når det gjelder fradrag så vil minstefradraget bli redusert forholdsmessig (12-dels fradrag) (Skatteloven, 1999 § 6-31 (4)). Den forholdsvis redueringen skjer ved at man får minstefradrag tilsvarende måneder opphold i Norge, der 12/12-deler er opphold hele året og 1/12-deler tilsvarende 1 måned (SkatteABC, 2019 s.876).

Ved sammenhengende opphold så settes 12-deler til antall påbegynte måneder med opphold i riket, mens ved skatteyter som har flere og kortere arbeidsopphold i løpet av inntektsåret så settes antall 12-deler til antall dager dividert på 30 (SkatteABC, 2019 s.876-877). I figur 2.1 vises minstefradragets størrelse ved ulik inntekt og ulikt opphold i riket.

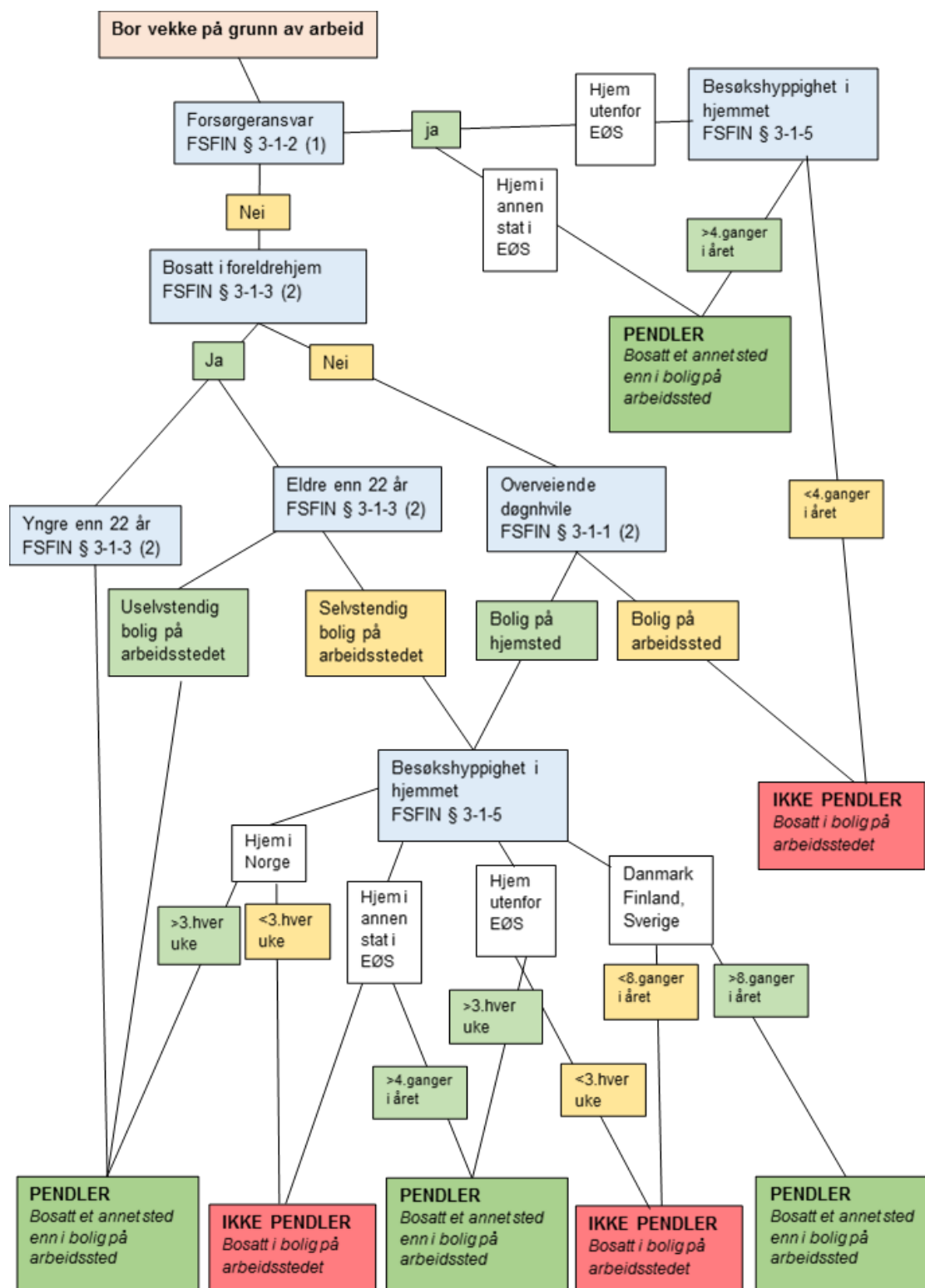
Figur 2.1 viser utregning av minstefradraget (Skatteloven, 1999 § 6-32) ved ulikt opphold og inntekt i Norge når skattepliktig er bosatt deler av året eller har midlertidig opphold i landet. Verdier er oppgitt i antall (n) og kroner (kr)

Når det gjelder fradrag for opphold utenfor hjem av hensyn til arbeid (Skatteloven, 1999 § 6-13) så er det avhengig av at skatteyter har sitt hjem en annen plass enn der han bor på grunn av arbeid. Er vedkommende gift eller har forsørgeransvar så vil man bli ansett som å ha sitt hjem der ektefelle og eller barn er bosatt (Skatteloven, 1999 § 3-1 (6)). Opphold utenfor hjemmet på grunn av arbeid vil ikke endre skattemessig bosted med mindre man blir ansett som bosatt på det nye arbeidsstedet (Skatteloven, 1999 § 3-1 (5)). Hva som er blir ansett som skattemessig bosted for en pendler er nærmere beskrevet i forskrift til skatteloven (1999, §§ 3-1-1 til 3-1-7).

Om man ikke er gift eller har forsørgeransvar så er det imidlertid flere vilkår som må være oppfylt for at man blir ansett som å ha sitt hjem en annen plass en arbeidsstedet. Blant annet vil alderen til skatteyter spille inn i vurderingen (Forskrift til skatteloven, 1999 § 3-1-3 (1)), boligen på arbeidsstedet og i hjemmet (Forskrift til skatteloven, 1999 § 3-1-4) og besøkshyppighet (Forskrift til skatteloven, 1999 § 3-1-5). Når ikke annet følger av lov så vil

den boligen som man anser å ha overveiende døgnhvile være skatteyers hjem (Forskrift til skatteloven, 1999 § 3-1-1 (2)). Det vil si at om man blir ansett å ha sitt hjem en annen plass en der man bor på grunn av arbeid og oppfyller vilkår for besøkshyppighet så har man krav på fradrag for kostnader til oppholdet i tillegg til minstefradraget. Skattepliktig etter Skatteloven (1999) § 2-1, § 2-3 (1) bokst d og § 2-3 (2) kan kreve fradrag når skattepliktig har jobb i Norge og av hensyn til jobb må bo borte fra sitt hjem i utlandet (Forskrift til skatteloven, 1999 § 6-13). Vilkåret for fradrag for merutgifter til kost og losji er at skattepliktiges virkelige hjem er i utlandet (Forskrift til skatteloven, 1999 § 6-13-11) etter kriteriene i Skatteloven (1999) §3-1 (5) til (9). Det vil si at man med hjem i utlandet har mulighet til å kreve fradrag for pendlerkostnader gitt at man oppfyller vilkårene. Vilkår for pendling er fremstilt i flytskjema (figur 2.2).

Etter regelendring i 2018 (Endringslov til Skatteloven, 2017) så er det ikke lengre fradragsrett for kostnader til kost når man har mulighet til å tilberede mat (Skatteloven, 1999 § 6-13 (1)). Samme år ble det også innført en begrensning på tidsrommet for fradragsrett. Man har fradragsrett på kostnader til kost og losji på en periode på inntil 24 måneder (Skatteloven, 1999 § 6-13 (1)). For skatteyttere som oppfylte vilkårene for pendling 1.1.2018 gjelder perioden fra tidspunktet regelendringen ble innført. Det vil si at bortfall for rett til fradrag først inntreffer 1.1.2020. I tillegg til kostnader til opphold utenfor hjemmet så har man også krav på fradrag for kostnader pådratt i forbindelse med besøk i hjemmet (Skatteloven, 1999 § 6-13 (2)) uten at det er gitt noen tidsbegrensning i loven. Fradraget for besøk i hjemmet samt eventuelt fradrag for reise mellom bolig på arbeidssted og arbeidssted er begrenset til den delen som overstiger 22.700 kroner og opp til 97.000 kroner (Skatteloven, 1999 § 6-44 (1) og (2)). Disse beløpsgrensene gjelder både når hjemmet er innenfor eller utenfor EØS. Det vil si at maksimalt fradrag for fradragsberettigete reisekostnader er 74.300 kroner i 2019. Fradraget gis som avstandsfradrag som tar utgangspunkt i reiseavstand og hyppighet i henhold til skatteloven 1999 § 6-44 (1). Det er likevel mulig å kreve fradrag for faktisk dokumenterte utgifter til rutegående fly (forskrift til skatteloven, § 6-44-5 (2)) når hjemmet er innenfor EØS-området. Når hjemmet er utenfor EØS så gis det i stedet fradrag for dokumenterte utgifter til transport innenfor beløpsgrensen. I tillegg stilles det forskjellige krav til besøkshyppighet i hjemmet i forhold til hvor skatteyers virkelige hjem er (SkatteABC s. 821-822). De forskjellige kravene er illustrert i figur 2.2.

Figur 2.2. viser flytskjema over vurdering om en skattepliktig blir ansett som pendler og dermed har rett til fradrag for merkostnader til opphold utenfor hjemmet etter skatteloven (1999) § 6-13.

Tidligere har skatteyttere med begrenset skatteplikt for lønnsinntekt kunne kreve standardfradrag for utenlandske arbeidstagere etter skatteloven (1999 § 6-70). Dette fradraget trer inn i stedet for de fleste ordinære fradrag. Fra 1.1.2019 er det kun sokkelarbeidere

skattepliktig etter petroleumsloven og sjøfolk skattepliktig etter skatteloven (1999 § 2-3 (1) bokst h) som kan kreve standardfradrag for utenlandske arbeidstagere (Skatteloven 1999 § 6-70). Det gjør at mange utenlandske arbeidstagere ikke kan kreve standardfradrag etter skatteloven (1999 § 6-70) ved beskatning etter ordinære skatteregler. Det er likevel mulig å kreve andre fradrag man kan ha rett på som for fradrag for reise til arbeid, foreldrefradrag eller pendlerfradrag.

Utover disse fradragene så har personer hjemmehørende i utlandet mulighet til å kreve fradrag for kostnader til å fremme aktivitet her i landet. I forhold til gjeldsrenter så kan man kreve fradrag for dette om gjelden er knyttet til kjøp av fast eiendom (SkatteABC, 2019 s. 1326).

I tillegg til ordinære fradrag så har man et fradrag i alminnelig inntekt som heter personfradrag (Skatteloven, 1999 § 15-4) når skattepliktig blir beskattet etter ordinære skatteregler. Dette er et standardfradrag som gis alle skatteyttere når skatteyter er enten bosatt i riket eller har begrenset skatteplikt etter skatteloven (1999) § 2-3 (1) bokst b. eller § 2-3 (2). Størrelsen på personfradraget er gitt i stortingets skattevedtak (2019) og størrelsen for personfradraget i 2019 er 56 550 kroner (Stortingets skattevedtak, 2019 § 6-3). Hvis skatteyter vært bosatt deler av året så skal fradraget gis forholdsmessig etter deler av året skatteyter har vært bosatt (Skatteloven, 1999 § 15-4 (8)). Det samme gjelder for skatteyter med begrenset skatteplikt for inntekt fra personlig arbeid i tjeneste og arbeidstager som er bosatt i utlandet, men stilles til rådighet for å utføre arbeid i riket. Størrelsen på personfradrag ved ulikt opphold i riket er vist i tabell 2.1. Ved beskatning etter kildeskattordningen vil man ikke ha noe personfradrag fordi kildeskattordningen er en bruttoskattordning (se punkt 2.5).

Tabell 2.1 viser størrelsen på personfradraget ved ulike 12-deler. Verdier er oppgitt i antall og kroner (kr)

Personfradrag jf skatteloven § 15-4 (8)					
12-deler	0	3	6	9	12
Personfradrag	0	14 138	28 275	42 413	56 550

2.4.2 Trinnskatt

Trinnskatt er en progressiv skatt delt i fire innslagspunkt og med virkning i fra 2016 så erstattet den det som tidligere het toppskatt (Fallan, 2017 s. 65). Årsaken til denne endringen var for å dekke provenytapet som følge av lavere skatt på alminnelig inntekt for personer i

skattereformen 2016-2018 (Finansdepartementet 2015, s. 12). Trinnskatt er en bruttoskatt for personlige skatteyttere og grunnlaget for beregningen er personinntekt etter skatteloven (1999, § 12-2) (Stortingets skattevedtak, 2019 § 3-1). Personinntekt omfatter blant annet fordel vunnet med arbeid, pensjon i og utenfor arbeid, uføretrygd, samt personinntekt beregnet etter skatteloven (1999) §§ 12-10 til 12-13.

Tabell 2.2 viser oppstilling av innslagspunkt og skattesats for trinnskatt i 2019 jmf SSV § 3-1.

	Intervall	Sats
0	174 500	0,0 %
174 500	245 650	1,9 %
245 650	617 500	4,2 %
617 500	964 800	13,2 %
964 800		16,2 %

Både minstefradraget og personfradraget ble redusert forholdsmessig etter opphold i Norge for skattepliktig som ble bosatt i løpet av året. Det samme gjelder for skattepliktige som ikke er bosatt men har skattepliktig inntekt etter skatteloven (1999) § 2-3 (1) og (2). Også ved beregning av trinnskatt skal opphold i riket tas hensyn til. Beløpsgrensene settes ned forholdsvis etter hvor mange påbegynte måneder man har oppholdt seg i Norge (Stortingets skattevedtak, 2019 § 3-1 andre ledd).

2.4.3 Trygdeavgift

I tillegg til inntektsskatt og trinnskatt beregnes det trygdeavgift. Norge er en velferdsstat og vi har folketrygden som skal gi økonomisk trygghet, sikre inntekt og kompensere for særlige utgifter ved arbeidsløshet, svangerskap og fødsel, aleneomsorg for barn, sykdom og skade, uførhet, alderdom og dødsfall. Videre så skal folketrygden være med å utjamne ulikheter i samfunnet samt bidra til selvhjelp slik at den enkelte skal kunne forsørge seg selv (Folketrygdloven, 1999 § 1-1). Er man bosatt i Norge så er man pliktig medlem i folketrygden (Folketrygdloven, 1999 § 2-1). Videre er man også pliktig medlem hvis man arbeider i Norge eller på kontinentalsokkel (Folketrygdloven, 1999 § 2-2). Det er det offentlige som har utgiften med ytelser som er gitt av folketrygdloven, men skal finansieres av avgifter. Blant annet er trygdeavgiften (Folketrygdloven, 1999 § 23-3) en avgift for å finansiere kostnader ved ytelser etter folketrygdloven.

I likhet med grunnlaget for trinnskatt så er grunnlaget for trygdeavgiften personinntekt etter skatteloven (1999) § 12-2. Avhengig av hvilke type inntekt man har blir skal det svares lav, mellom og høy sats (Folketrygdloven, 1999 § 23-3). Av lønnsinntekter skal det betales mellomssats som i 2019 er 8,2 % (Stortingets skattevedtak § 7).

2.5 Kildeskattordning lønn

Tidligere har utenlandske arbeidstagere som har inntekt nevnt i skatteloven (1999) § 2-3 (1) bokst b og (2) blitt skattlagt etter ordinære skatteregler. Det er et komplisert regelverk og ressurskrevende å skattlegge denne gruppen (Riksrevisjonen, 2015 s. 36). Derfor ble det fra 2019 ble det innført en ny kildeskattordning for inntekt nevnt i skatteloven § 2-3 (1) bokst d-f og (2) for å forenkle skattleggingen (Endringslov til skatteloven, 2018).

Det er ikke bare i Norge man har en slags brutto beskatning av utenlandske arbeidstagere eller personer med midlertidig opphold. I Norden har både Sverige, Finland og Danmark tilsvarende ordninger. I Sverige gjelder ordningen personer med opphold under seks måneder og ellers ingen tilknytning til riket (Skattverket, 2020). Fra 2018 var skattesatsen 25 % på inntekten. I liket med Norge så leverer man ingen deklarasjon (skattemelding) og kan heller ikke føre noen fradrag. Selv om man oppfyller vilkårene for å bli beskattet etter særskild inkomstskatt för utenombosatte (SINK), er det likevel adgang til å velge beskatning etter vanlige regler.

I Danmark er det egne regler for utenlandske forskere og høytlønnede medarbeidere. Hvis man rekrutteres i fra utlandet og oppfyller vilkårene til å bli med i ordningen vil man ha mulighet til å bli beskattet med en flat skattesats på 32,84 % i en periode på 84 måneder (Skattestyrelsen, 2020).

I Finland har man en ordning der utenlandske arbeidstagere som oppholder seg mindre enn 6 måneder. Man betaler en skattesats på 35 % av inntekten sin, men i motsetning til Norge og Sverige har man et fradrag på 510 euro i året eller 17 euro per måned man oppholder seg i landet. Arbeidsgiver gjør dette fradraget fra inntekten (Skatteförvaltningen, 2020)

Formålet med den nye ordningen er å gjøre det enklere å gi rett skatt til en gruppe som har vært krevende å skattlegge (Finansdepartementet, 2017 s.27). Som omtalt tidligere så påvirker opphold i Norge blant minstefradrag, personfradrag og innslagspunkt for trinnskatt. Andre krevende forhold er at fastsettelsen av skatt skjer i året etter inntektsåret og mange

utenlandske arbeidstagere oppholder seg ikke lengere i riket i fastsettelsesåret. Videre så viser det seg at det ved skattlegging av denne gruppen skjer mye feil og er ressurskrevende for Skatteetaten å følge opp (Finansdepartementet, 2018 s.27). Tall i fra skattekontorene indikerer at det mange blir skattlagt feil. Der kontroller avdekket at 14 % av alle arbeidstagere hadde minst ett kontrollutslag for mulig feil. For personer med midlertidig identitetsnummer (D-nummer) var tallet 34 %, det vil si langt høyere enn for alle arbeidstagere (Finansdepartementet, 2017, s. 8).

En av grunnene til at det kan være mer feil i skattlegging av utenlandske arbeidstagere er i forhold til å få inn rett opplysninger. I mange tilfeller så rapporterer tredjepart inn (Skatteforvaltningsloven, 2017 kap 7). Andre opplysninger som reise- og pendlerfradrag er avhengig av at skatteyder selv rapporterer inn. Det samme gjelder opphold i Norge (12-deler) som påvirker størrelse på minstefradrag og personfradrag (Finansdepartementet, 2017, s. 10). Når utenlandske arbeidstagere kommer til Norge oppgir de lengde på opphold når de søker om skattekort. Informasjonen i fra skattekortet blir overført til fastsetting. Det er mye som kan ha endret seg i forhold til opphold fra søknaden ble sendt inn. Hvis ikke skatteyder korrigerer ved fastsetting blir fastsetting av skatt gjort på feil grunnlag (Finansdepartementet, 2017 s.10).

Kildeskatt på lønn er en bruttoskatt siden det ikke gis noen fradrag (Skatteloven, 1999 § 19-2). Det vil si at fradrag som inngår i ordinær beskatning ikke kan trekkes i fra. Et eksempel på dette er når arbeidsgiver dekker merkostnader for skatteyder som av hensyn til arbeid må bo utenfor hjemmet. Dette er i utgangspunktet ikke skattepliktig for skatteyder (Skatteloven, 1999 § 5-15 (1) bokst q) når skatteyder oppfyller vilkårene til pendlerstatus. Siden det ikke er fradragsrett etter særreglene for skattlegging av utenlandske arbeidstagere (Skatteloven, 1999 § 19-2), vil arbeidsgivers dekking av slike merkostnader likevel være skattepliktig inntekt for mottaker (Forskrift til skatteloven, 1999 § 5-11-1 (2)) og all skattepliktig inntekt beskattes med 25 % i 2019 (Stortingets skattevedtak, 2019 § 3-9).

Som nevnt tidligere så er formålet med ordningen å sikre mer rett skattlegging av utenlandske arbeidstagere etter regelverket samt å forenkle beskatningsprosessen. Derfor er det innført noen vilkår for å bli inkludert i den nye ordningen. Blant annet så er det satt et inntekts tak som svarer til innslagspunktet til trinn 3 for trinnskatten (Forskrift til skatteloven, 1999 § 19-3-1). Det vil si at har man inntekt over 617 500 i løpet av inntektsåret trer man ut av ordningen.

Videre kan ikke skatteyder med begrenset skatteplikt til Norge ha andre inntekter som er skattepliktig i Norge (Skatteloven, 1999 § 19-4). Det kan være for eksempel inntekt i fra utleie av fast eiendom eller inntekt i fra virksomhet. Inntekt som er skattepliktig for kildeskatt på lønn, kildeskatt på utbytte eller inntekt som beskattes etter artistskatteloven kan likevel kombineres med kildeskatteordningen.

I utgangspunktet er det bare personer som nevnt er i skatteloven (1999 § 19-1) som inkluderes i ordningen. Likevel så kan skatteyder som blir bosatt i løpet av inntektsåret ha mulighet til å delta i ordningen det året vilkårene i skatteloven (1999 § 2-1) er oppfylt Norge (Skatteloven, 1999 § 19-5). Dette er for å lette håndteringen og få flere inn i ordningen (Finansdepartementet, 2018, s.29). Forutsetningen er at brutto kapitalinntekter ikke overstiger 10 000 kroner (Forskrift til skatteloven, 1999 § 19-5-1), samt andre vilkårene som nevnt tidligere er oppfylt.

Ved ordinær skattlegging av lønnsinntekt er arbeidsgiver pliktig til å trekke skatt på forskudd etter skatteyers skattekort (Skattebetalingsloven 2005, § 5-4) og skattepliktig fastsetter selv skattegrunnlaget (Skatteforvaltningsloven § 9-1 (1)). Ved beskatning av inntekt nevnt i skatteloven (1999, § 19-1) så fastsetter trekkpliktig (for eksempel arbeidsgiver) skatten ved å levere inn opplysninger gjennom A-meldingen (Skatteforvaltningsloven, 2005 § 9-1 (3)). Skatteyder som har bare har inntekt nevnt i skatteloven (1999, § 19-1) er fritatt for å levere skattemelding (Skatteforvaltningsloven, 2005, § 8-2 (5)).

De nye særreglene om skattlegging av visse typer inntekt for utenlandske arbeidstagere er en frivillig ordning. EØS-avtalen gir ikke adgang til å forskjellsbehandle statsborgere i fra andre land. Siden kildeskattordning og skattlegging etter ordinære regler kan gi ulike resultat for ulike økonomiske forhold vil en påtvunget kildeskattordning i noen tilfeller føre til mindre gunstig beskatning enn etter ordinære regler (Finansdepartementet, 2017, s. 17). Derfor må det være en valgdagang for EØS-borgere, men ikke nødvendigvis for arbeidstagere fra land utenfor EØS. For å ikke diskriminere lavtlønnede arbeidstagere fra land utenfor EØS har man likevel gitt valgdagang for alle (Finansdepartementet, 2018 s. 30). Derfor har skatteyder mulighet til å velge å bli skattlagt etter ordinære skatteregler (Skatteloven, 1999 § 19-6) og regjeringen anslår at 20-25 % av utenlandske arbeidstagere velger ordningen (Finansdepartementet, 2018 s. 35). Det vil si at det i utgangspunktet skal være mulig å velge den skattleggingen som beregner minst skatt i Norge, men at skatteyder selv må foreta vurderingen. Dette er i motsetning til for eksempel etterbetaling av pensjon og uføreytelser

der Skatteetaten beregner skatt og metode etter det som faller mest gunstig ut for skattepliktig
(Forskrift til skatteloven, 1999 § 14-3-1)

3.0 Metode

3.1 Valg av metode

Når forskningsstrategi og design skal velges så bør man ta utgangspunkt i problemstillingen. Hva er den mest hensiktsmessige forskningsstrategien og designet for å gi svar på det man lurer på? Når det gjelder forskningsstrategi så er det vanlig å skille mellom kvalitativ og kvantitativ metode (Ringdal, 2001 s.103). Kvantitativ forskningsstrategi tar utgangspunkt i teorien og utleder hypoteser og variabler etter dette. Utgangspunktet er at sosiale fenomener er stabile og kan beskrives med talldata. Andre kjennetegn ved kvantitativ forskningsmetode er at den er årsaks forklarende, krever store representative utvalg, strukturert og man benytter statistiske analyseteknikker. Kvalitativ forskningsstrategi tar utgangspunkt i individets handlinger skaper den sosiale verden. Det vil si at fenomener er i konstant endring og at de må sees i sammenheng med konteksten (Ringdal, 2001 s.104). I motsetning til kvantitativ forskningsstrategi så er det i kvalitativ forskningsstrategi vanlig å fremstille data i tekst.

Siden jeg skal sammenligne to ulike metoder for å skattlegge i denne oppgaven så har jeg valgt en kvantitativ forskningsstrategi og et komparativt design for å finne svar på problemstillingen. En komparativ studie sammenligner en eller flere caser. Ringdal (2001 s.170) forklarer en casestudie som en «intensiv undersøkelse av et lite antall caser som kan være (individer), familier, bedrifter, organisasjoner eller land, men også hendelser og beslutninger». I denne oppgaven skal jeg sammenligne to ulike skattleggingsmetoder (skattlegging etter kildeskattreglene og ordinær skattlegging) samt bruke tre ulike caser for å undersøke fenomenet. Meningen med det komparative case-studie er å beskrive og sammenligne de to fenomenene for å få en bedre forståelse av hvordan de to ulike metodene gir skattemessig utslag ved de samme ulike variablene. Det er da en beskrivende case-studie (Tomas, Nelson & Silvermann, 1985 s.295). Målingene i oppgaven er pålitelige fordi vi vil finne igjen den samme beregnede skatten ved å legge inn samme case på nytt. Reliabilitet sier noe om hvis vi gjentar målingene vil vi få samme resultat (Ringdal, 2001 s.96). En av fordelene med valget av metode er at en får beskrevet omfattende ulike scenarier. Ulempen er at det kan være vanskelig å generalisere resultatet da det er spesifikt for det ene scenarieret. Jeg har derfor i tillegg regnet ut beregnet skatt ved ulike 12-deler, fradragmulighet og årsinntekter for å gjøre resultatet mer generaliserbart.

3.2 Datainnsamling

Problemstillingen angir ofte de variabler og enheter som undersøkelsen skal bygge på. Enheten er det som skal beskrives ved hjelp av variabler (Ringdal, 2001 s.23). I denne oppgaven er enhetene skattlegging etter KO og skattlegging etter OS. Mens variablene er inntekt, 12-deler og rett til fradrag ved ordinær skattlegging. Dataene i denne oppgaven er hentet inn gjennom utregning av skatt for de to skattleggingsmetodene ved ulik inntekt, fradragsrett og 12-deler. Skatteregelveket er grunnlaget for utregning av skatt for de ulike skattleggingsmetodene. Utregningen samt fremstilling av data i figurer er gjort i Excel. For å sikre utregning så ble det gjort stikkprøver av utregning og kontrollert mot beregning gjort i skatteetatens kalkulator (Skatteetaten, 2020b). Oppgaven inneholder en oversikt over skattlegging etter ordinære skatteregler med ulik fradragsrett, inntekt og opphold i riket sammenlignet med skattlegging etter kildeskatteordningen. For å konkretisere problemstillingen ytterligere inneholder oppgaven i tillegg tre caser.

3.2.1 Oversikt over skattlegging etter ordinære skatteregler med ulik fradragsrett, inntekt og opphold sammenlignet med skattlegging etter kildeskatteordningen.

Variablene som er brukt er som nevnt inntekt, 12-deler og fradragsrett etter ordinære skatteregler. Jeg har valgt tre ulike årsinntekter på en linje fra 0 til 600.000. Årsinntekt er derfor en diskret variabel da den representerer ett enkelt tall på tallinjen. I 2018 var gjennomsnittsmånedslønnen for kvinner og menn i Norge 45.610 kroner (SSB, 2019a), mens gjennomsnittslønn for arbeidsinnvandrere i fra EU-land i Øst-Europa er 36.060 kroner (SSB, 2019b). Ved arbeid i Norge i seks måneder så vil det gi en gjennomsnittlig årsinntekt på henholdsvis 273.600 og 216.360 kroner. KO er i utgangspunktet for skatteyttere med midlertidig opphold som ikke er omfattet av skatteloven (1999) § 2-1. Midlertidig opphold vil være 183 dager i løpet av 12 måneder eller 270 dager i løpet av 36 måneder. Derfor tar jeg utgangspunktet i gjennomsnittlig årsinntekt ved seks måneder for å sette lav årsinntekt (200.000 kroner). Taket for å være med i ordningen er ved innslagspunktet for trinn 3 for trinnskatt (617.500 kroner), derfor har jeg valgt å sette høy inntekt til 600.000 i analysen. Middels inntekt vil ligge mellom disse punktene og settes til 400.000 kroner. Med utgangspunkt i at mens taket for å være med i ordningen er 600.000 kroner. Intervallet for inntekten dekker gjennomsnittsinntekt 6 måneder til inntektstaket som er trinn tre for trinnskatt. På den måten oppfyller tallene kravet til validitet (gyldighet). Validitet betyr om vi måler det vi ønsker (Ringdal, 2001, s.96). Det som ikke kommer så godt frem i analysen er for personer med lavere inntekt enn 200.000 kroner. Det kan være sesongarbeidere som ikke

tjener så mye eller for eksempel aupairer. For å øke validiteten har jeg i tillegg til analysen tatt med en case som treffer denne problematikken.

Siden man kan benytte KO første året som bosatt (Skatteloven, 1999 § 19-5) så ser jeg på 12-deler fra 1 til 12 når jeg sammenligner de to metodene. Ser man valg av årsinntekt og opphold i riket i sammenheng så kan det bestemte intervallet for inntekt være noe høyt ved kort oppholdsperiode. Til min kjennskap så er det ikke tilgjengelig statistikk på gjennomsnittlig opphold i riket og jeg har derfor valgt å analysere fra 1/12-del for å synliggjøre forskjell. Til senere studier kan man vurdere å se nærmere på forskjellen mellom skattemetoder for utenlandske arbeidstagere med kortere oppholdsperiode og lavere lønn da dette er en svakhet i denne oppgaven.

Den siste variabelen er også en diskret variabel. Fradragsrett etter ordinære skatteregler er delt i fem intervall på en tallinje fra 0 til 100.000. Som nevnt i teorikapittelet så er det først og fremst fradrag i forbindelse med pendlerutgifter samt kostnader til stell av barn som kan kreves etter ordinære skatteregler nå som standardfradraget for utenlandske arbeidstagere ikke lenger kan kreves av de som kan skatlegges etter kildeskatteordningen. Kan man kreve fradrag for pendlerkostnader så kan det fort bli kostnader opptil 100.000 om oppholdet er over lengre tid. Størrelsen på fradraget vil nok følge lengden på opphold, da rett til fradrag er knyttet til arbeid i riket. Dette kommer ikke så godt frem i fremstillingen av data. Samtidig så kommer det frem sammenligninger for konkrete verdier av variablene, slik at man vil kunne få et beskrivende bilde av fenomenet.

3.2.2 Presentasjon av tre ulike caser

For å konkretisere problemstillingen ytterligere så har jeg valgt å bruke tre ulike caser.

Casene illustrerer ulike forhold som gir forskjellig skattemessig konsekvenser avhengig av skattemetode.

Case 1 er laget for å illustrere problemstillingen der fradragsberettiget pendlerkostnader blir skattepliktig etter kildeskatteordningen. Case 1 er en gift ung mann (21 år) fra Polen som har vært i Norge og jobbet i fire måneder. For å beregne inntekt har jeg tatt utgangspunkt i gjennomsnittslønn på 36.060 kroner i 2018 for arbeidsinnvandrere fra EU-land i Øst-Europa (SSB, 2019b). Etter arbeid i fire måneder i Norge har han da tjent rundt opp til 150.000 kroner. Siden han har vært her i fire måneder er han ikke regnet som bosatt i Norge (Skatteloven 2-1(2) bokst.a.). I casen oppfyller han vilkår til familiependler etter reglene i forskrift til skatteloven (1999, §§3-1-2). Han er derfor ansett som familiependler med hjem i

utlandet (annet EØS-land). For fire måneder har jeg estimert kostnader til losji på til sammen 40.000 kroner. Det vil si 10.000 kroner i måneden. Det vil være sannsynlig med losjikostnader lik dette da gjennomsnittlig husleie for to-roms leilighet er 9.060 kroner i 2019 (SSB, 2020). I tillegg er det tatt høyde for kostnader til strøm på i underkant av 1.000 kroner. I tillegg betaler arbeidsgiver besøksreiser til hjemmet. Skattepliktig reiser hjem til Polen to ganger i måneden. Dette har jeg estimert totalt til 30.000 kroner som vil si i gjennomsnitt 3.750 kroner per hjemreise. Etter OS ville disse vært fradragsberettiget (Skatteloven, 1999 § 6-13), mens i KO er det ikke fradragsrett.

For å illustrere problemstillingen der man kan velge å bli skattlagt etter kildeskatteordningen det året man blir ansett som skattemessig bosatt i Norge (Skatteloven, 1999 § 19-5) har jeg laget case 2. Dette er en 35 år enslig kvinne fra England som flyttet til Norge i oktober 2018 for å jobbe. Hun blir derfor bosatt i Norge i fra 1.1.2019 (Skatteloven, 1999 § 2-1 (2)). Hun har i løpet av 2019 kjøpt seg bil og derfor tatt opp et lite lån og kan derfor kreve fradrag for gjeldsrenter (Skatteloven, 1999 § 6-40). Hun har en årslønn på 550.000 kroner som tilsvarer en månedslønn 45.833 kroner. Dette er i henhold til gjennomsnittlig månedslønn i 2018 i Norge (SSB, 2019a).

Case 3 er laget for å illustrere problemstillingen der personen har begrenset skattepliktig til Norge, gjennomsnittlig inntekt og ingen fradrag. Casen er en kvinne på 45 år som jobber i Norge i 6 måneder i 2019. Hun er enslig og svensk statsborger, men leier en leilighet i Norge som hun bor i under oppholdet. Hun oppfyller ikke vilkårene til pendler (Forskrift til skatteloven, 1999 § 3-1-1 til og med 3-1-5) og har derfor ingen rett til fradrag for merkostnader etter skatteloven ((1999) § 6-13). Hun har en månedslønn på 48.833 kroner som er i samsvar med gjennomsnittlig månedslønn for en som jobber i Norge (SSB, 2019a). Det gir henne totalt en inntekt på 275.000 kroner i 2019.

Case 4 er laget for å synliggjøre skattemessig konsekvens for ulike grupper som ikke har gjennomsnittsinntekt. Casen er derfor laget som en aupair i fra Filipinene som kom til Norge for å jobbe 12.12.2018. Minstelønn for aupair er 5.900 kroner før skatt i 2019 i tillegg til at de mottar fri kost og losji (UDI, 2020). Satser for fri kost og losji i 2019 er 125 kroner (forskrift om takseringsregler, 2019 § 1-2-17). I 2019 mottok hun denne ytelsen i 300 av 365 dager. Det vil si at årlig fordel av fri kost og losji er 37.500 kroner, mens årslønn blir 70.800 kroner. Hun har oppholdt seg mer enn 183 dager i Norge og 2019 er det året hun overstiger denne grensen. Hun er derfor skattemessig bosatt i Norge fra 1.1.2019 (Skatteloven (1999) §

2-1 (2)). Siden dette er første året hennes har hun mulighet til å bli skattlagt i KO-ordningen (Skatteloven, 1999 § 19-5).

3.3 Styrker og svakheter med oppgaven

Svakhet ved analysen er at det ikke er sett på månedsinntekt, kun årsinntekt. Inntekten er konstant, mens minstefradrag og personfradraget er avhengig av 12-deler. Andre svakheter analysen ikke tar hensyn til at fradraget nok vil endre seg med varighet på oppholdet da man i utgangspunktet har fradragrett for de kostnadene man pådrar seg for å arbeide. Det gjør at endel av resultatet kan være lite sannsynlig problemstillinger. For å overkomme dette problemet har jeg laget fire caser der jeg viser fire scenario som kan inntreffe innenfor regelverket.

3.4 Ethiske spørsmål

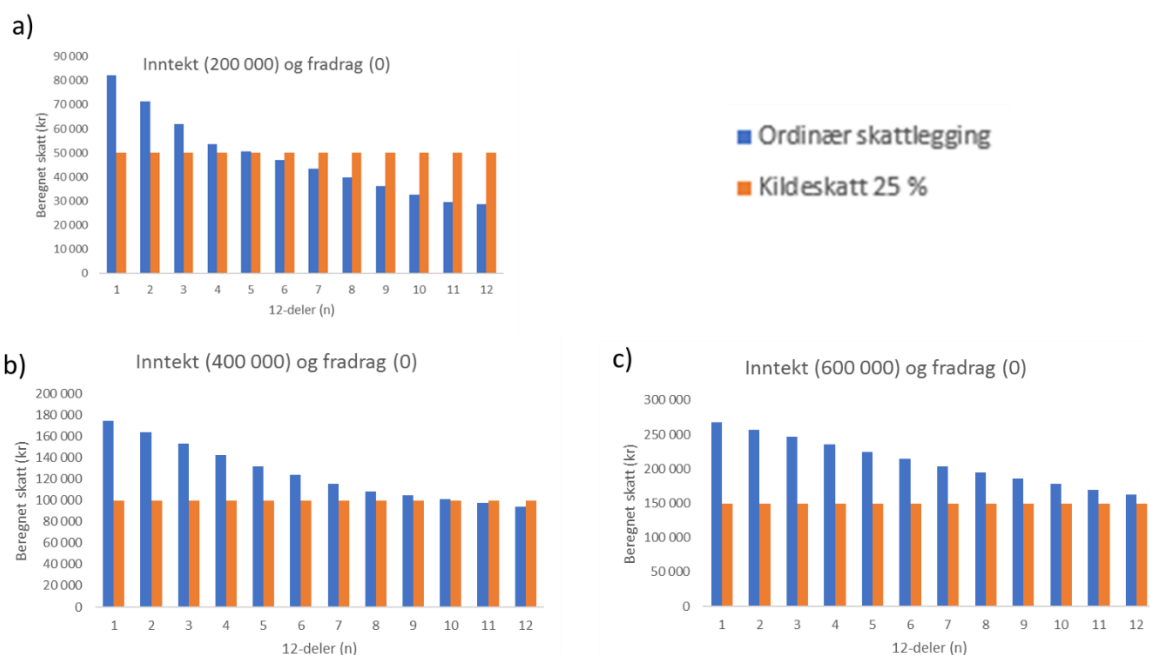
I denne oppgaven så behandler det ingen personopplysninger og det er derfor ikke etiske problemstillinger i forbindelse med dette. Det er heller ikke gjort undersøkelser som krever informert samtykke og konfidensialitet. Det er dermed ikke noen etiske konsekvenser utover at utregning og fremstilling av resultat kan være feil.

4.0 Resultat

4.1 Oversikt over skatt beregnet ved ulik inntekt og fradrag rett når opphold i riket varierer.

4.1.1 Ingen fradrag ved ordinær beskatning

Når skatteyter har en årsinntekt på 200.000 (lav inntekt) og ingen inntektsfradrag så vil det gi minst skatt ved skattlegging etter KO så lenge skatteyter har mindre enn 5/12-deler ved ordinær fastsetting sammenlignet med OS (figur 4.1a). Verdier for beregnet skatt ved ulike 12-deler er vist i tabell 4.1.

Figur 4.1 viser beregnet skatt ved ordinær skattlegging (OS) og skatt beregnet etter kildeskatteordningen (KO) ved ulikt opphold i Norge ved forskjellig årsinntekt når skatteyter ikke kan kreve fradrag ved ordinær skattlegging. Verdier er oppgitt i kroner (kr) og antall (n).

Når årsinntekten øker til 400.000 kroner (middels inntekt) så fant jeg at KO gir mindre skatt sammenlignet med OS når skatteyter ikke kan kreve fradrag ved ordinærskattlegging ved 10/12-deler eller mindre ved ordinær fastsetting. Verdier for beregnet skatt ved ulike 12-deler er vist i tabell 4.1.

Økes årsinntekten ytterligere til 600.000 kroner (høy inntekt) så fant jeg at skattlegging etter KO gav mindre beregnet skatt enn skattlegging etter OS for alle 12-deler (figur 4.1c). Verdier for beregnet skatt ved ulike 12-deler er vist i tabell 4.1

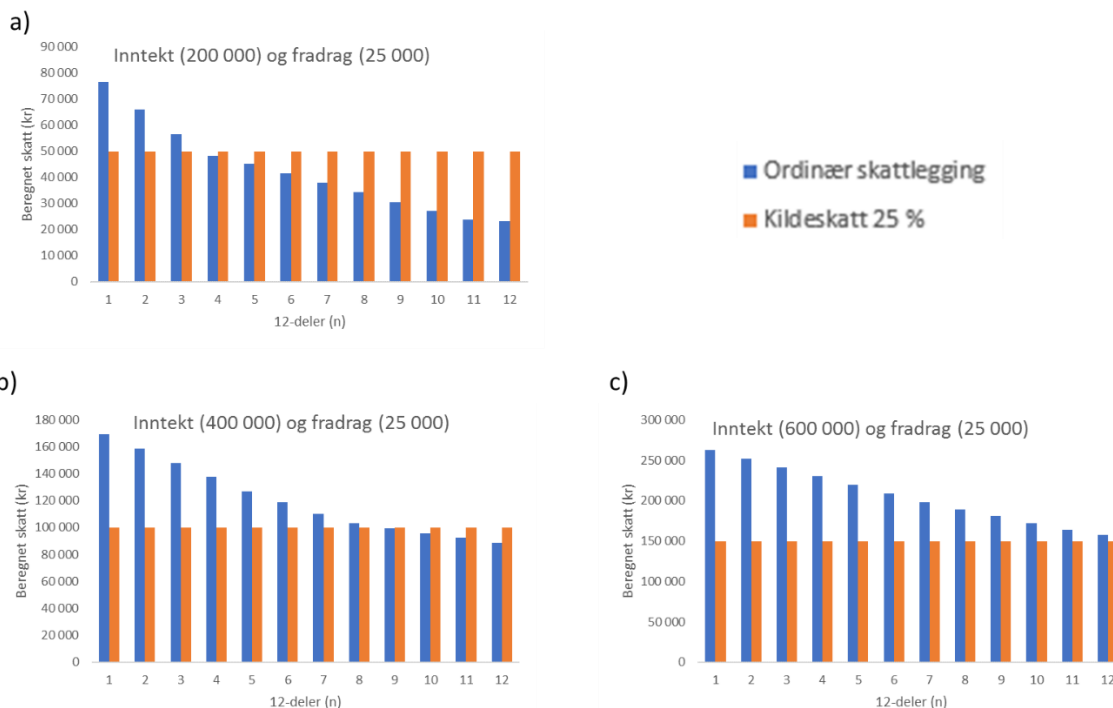
Tabell 4.1 viser utregnet skatt ved ulike årsinntekt (kr) og 12-deler ved ingen fradragrett etter ordinære skatteregler ved skattlegging etter ordinære skatteregler (OS) og kildeskatteordningen (KO). Verdier er oppgitt i kroner (kr), 12-deler (n) og prosent (%) av KO.

Fradrag (0)

Årsinntekt		12-deler (n)											
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
200 000	Ordinære skatteregler	82 125	71 450	62 011	53 748	50 641	47 009	43 377	39 745	36 113	32 590	29 429	28 644
	Kildeskatt 25%	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000
	Differanse (OS-KO)	32 125	21 450	12 011	3 748	641	-2 991	-6 623	-10 255	-13 887	-17 410	-20 571	-21 357
		64,2 %	42,9 %	24,0 %	7,5 %	1,3 %	-6,0 %	-13,2 %	-20,5 %	-27,8 %	-34,8 %	-41,1 %	-42,7 %
400 000	Ordinære skatteregler	174 925	164 250	153 575	142 900	132 284	124 021	115 758	108 545	104 913	101 281	97 649	94 018
	Kildeskatt 25%	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000
	Differanse (OS-KO)	74 925	64 250	53 575	42 900	32 284	24 021	15 758	8 545	4 913	1 281	-2 351	-5 982
		74,9 %	64,2 %	53,6 %	42,9 %	32,3 %	24,0 %	15,8 %	8,5 %	4,9 %	1,3 %	-2,4 %	-6,0 %
600 000	Ordinære skatteregler	267 725	257 050	246 375	235 700	225 024	214 349	203 674	194 295	186 032	177 769	169 506	162 818
	Kildeskatt 25%	150 000	150 000	150 000	150 000	150 000	150 000	150 000	150 000	150 000	150 000	150 000	150 000
	Differanse (OS-KO)	117 725	107 050	96 375	85 700	75 024	64 349	53 674	44 295	36 032	27 769	19 506	12 818
		178,5 %	171,4 %	164,2 %	157,1 %	150,0 %	142,9 %	135,8 %	129,5 %	124,0 %	118,5 %	113,0 %	108,5 %

4.1.2 Fradrag på 25.000 kroner ved ordinær skattlegging

Ved sammenligning av KO med OS for årsinntekt på 200.000 kroner (lav inntekt) når skatteyder kan kreve 25.000 kroner i inntektsfradrag, gir skattlegging etter KO minst skatt så lenge skatteyder ikke overstiger 3/12-deler ved ordinær fastsetting (figur 4.2a). Verdier for beregnet skatt ved ulike 12-deler er vist i tabell 4.2.

Figur 4.2 viser beregnet skatt ved ordinær skattlegging (OS) og skatt beregnet etter kildeskatteordningen (KO) ved ulikt opphold i Norge ved forskjellig årsinntekt når skatteyder kan kreve fradrag for 25.000 kroner ved ordinær skattlegging. Verdier er oppgitt i kroner (kr) og antall (n).

Ved en inntekt på 400.000 kroner (middels inntekt) der skatteyter kan kreve 25.000 kroner i fradrag vil det gi minst skatt ved skattlegging etter OS så lenge skatteyter har 8/12-deler eller mindre ved ordinær fastsetting sammenlignet med skattlegging etter KO (figur 4.2b). Verdier for beregnet skatt ved ulike 12-deler er vist i tabell 4.2.

Økes årsinntekten ytterligere til 600.000 kroner (høy inntekt) så gir KO minst beregnet skatt sammenlignet med OS når man kan kreve fradrag for 25.000 kroner ved ordinær fastsetting. Dette var uavhengig av 12-deler ved ordinær fastsetting (figur 4.2c). Verdier for beregnet skatt ved ulike 12-deler er vist i tabell 4.2.

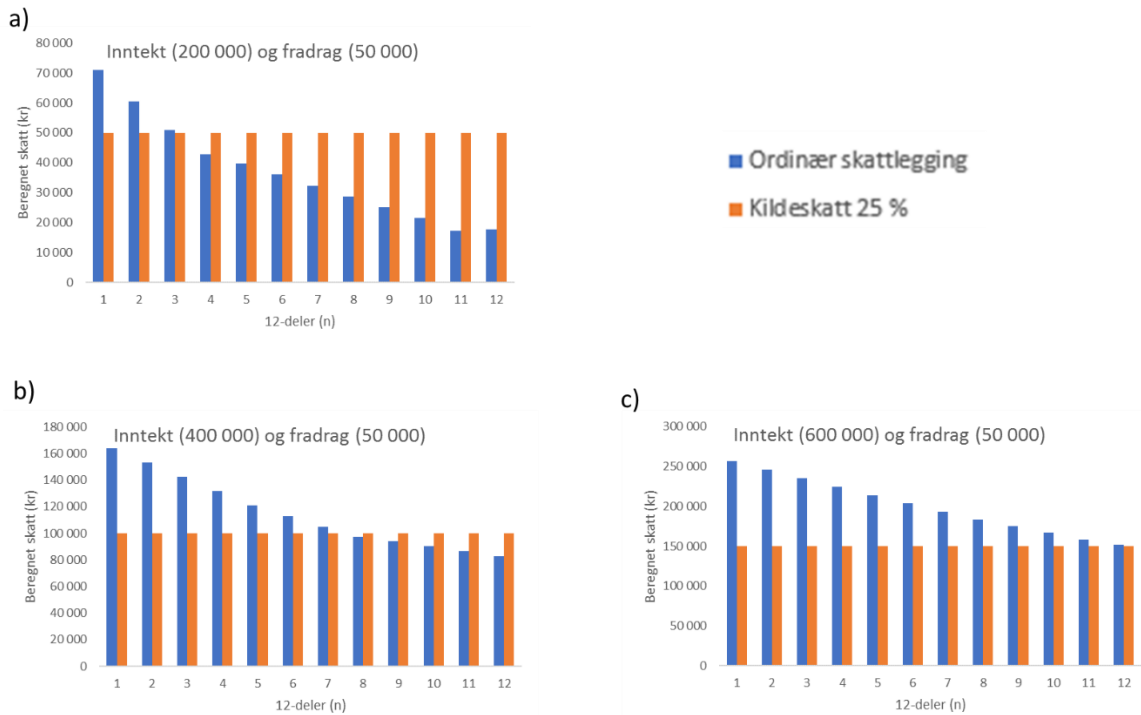
Tabell 4.2 viser utregnet skatt etter ordinære skatteregler (OS) og etter kildeskatteordningen (KO) ved ulike årsinntekt (kr) og 12-deler ved fradrag (25.000) etter ordinære skatteregler. Verdier er oppgitt i kroner (kr), 12-deler (n) og prosent (%) av KO.

Fradrag (25 000)

Årsinntekt		12-deler (n)											
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
200 000	Ordinære skatteregler	76 625	65 950	56 511	48 248	45 141	41 509	37 877	34 245	30 613	27 090	23 929	23 144
	Kildeskatt 25%	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000
	Differanse (OS-KO)	26 625	15 950	6 511	-1 752	-4 859	-8 491	-12 123	-15 755	-19 387	-22 910	-26 071	-26 857
		53,2%	31,9%	13,0%	-3,5%	-9,7%	-17,0%	-24,2%	-31,5%	-38,8%	-45,8%	-52,1%	-53,7%
400 000	Ordinære skatteregler	169 425	158 750	148 075	137 400	126 785	118 522	110 259	103 047	99 415	95 783	92 152	88 520
	Kildeskatt 25%	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000
	Differanse (OS-KO)	69 425	58 750	48 075	37 400	26 785	18 522	10 259	3 047	-585	-4 217	-7 848	-11 480
		69,4%	58,7%	48,1%	37,4%	26,8%	18,5%	10,3%	3,0%	-0,6%	-4,2%	-7,8%	-11,5%
600 000	Ordinære skatteregler	262 225	251 550	240 875	230 200	219 524	208 849	198 174	188 795	180 532	172 269	164 006	157 318
	Kildeskatt 25%	150 000	150 000	150 000	150 000	150 000	150 000	150 000	150 000	150 000	150 000	150 000	150 000
	Differanse (OS-KO)	112 225	101 550	90 875	80 200	69 524	58 849	48 174	38 795	30 532	22 269	14 006	7 318
		74,8%	67,7%	60,6%	53,5%	46,3%	39,2%	32,1%	25,9%	20,4%	14,8%	9,3%	4,9%

4.1.3 Fradrag på 50.000 kroner ved ordinær skattlegging

Når skatteyter har årsinntekt på 200.000 (lav inntekt) og kan kreve fradrag på 50.000 kroner ved skattlegging etter ordinære regler, vil det bli beregnet minst skatt etter KO sammenlignet med OS så lenge skatteyter har 3/12-deler eller mindre ved ordinær fastsetting (figur 4.3a). Verdier for beregnet skatt ved ulike 12-deler er vist i tabell 4.3.

Figur 4.3 viser beregnet skatt ved ordinær skattlegging (OS) og skatt beregnet etter kildeskatteordningen ((KO) ved ulikt opphold i Norge for forskjellig årsinntekt når skatteyter kan kreve fradrag for 50.000 kroner ved ordinær skattlegging. Verdier er oppgitt i kroner (kr) og antall (n).

Når skatteyter kan kreve fradrag for 50.000 kroner ved fastsetting og har årsinntekt på 400.000 kroner (middels inntekt), gir KO minst beregnet skatt ved 7/12-deler eller mindre ved ordinær fastsetting sammenlignet med OS (figur 4.3b). Verdier for beregnet skatt ved ulike 12-deler er vist i tabell 4.3.

Økes årsinntekten ytterligere til 600.000 kroner (høy inntekt) og skatteyter har mulighet til å kreve fradrag for 50.000 kroner ved fastsetting etter ordinære regler så vil det beregnes minst skatt etter KO så lenge skatteyter har 11/12-deler eller mindre ved ordinær skattlegging sammenlignet med OS (figur 4.3c). Verdier for beregnet skatt ved ulike 12-deler er vist i tabell 4.3.

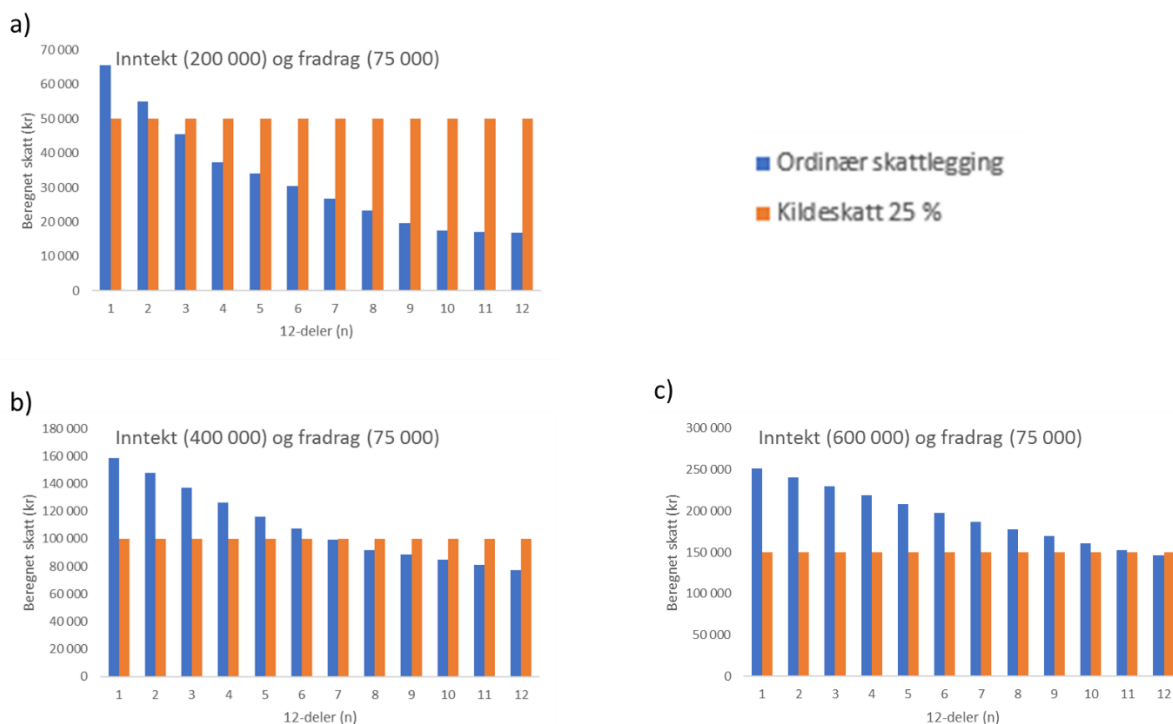
Tabell 4.3 viser utregnet skatt etter kildeskatteordningen (KO) og etter ordinære skatteregler (OS) ved ulike årsinntekt (kr) og 12-deler ved fradragrett (50.000) etter ordinære skatteregler. Verdier er oppgitt i kroner (kr), 12-deler (n) og prosent (%).

Fradrag (50 000)

Årsinntekt		12-deler (n)											
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
200 000	Ordinære skatteregler	71 125	60 450	51 011	42 748	39 641	36 009	32 377	28 745	25 113	21 590	17 161	17 644
	Kildeskatt 25%	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000
	Differanse (OS-KO)	21 125	10 450	1 011	-7 252	-10 359	-13 991	-17 623	-21 255	-24 887	-28 410	-32 839	-32 357
		42,2 %	20,9 %	2,0 %	-14,5 %	-20,7 %	-28,0 %	-35,2 %	-42,5 %	-49,8 %	-56,8 %	-65,7 %	-64,7 %
400 000	Ordinære skatteregler	163 925	153 250	142 575	131 900	121 284	113 021	104 758	97 545	93 913	90 281	86 649	83 018
	Kildeskatt 25%	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000
	Differanse (OS-KO)	63 925	53 250	42 575	31 900	21 284	13 021	4 758	-2 455	-6 087	-9 719	-13 351	-16 982
		63,9 %	53,2 %	42,6 %	31,9 %	21,3 %	13,0 %	4,8 %	-2,5 %	-6,1 %	-9,7 %	-13,4 %	-17,0 %
600 000	Ordinære skatteregler	256 725	246 050	235 375	224 700	214 024	203 349	192 674	183 295	175 032	166 769	158 506	151 818
	Kildeskatt 25%	150 000	150 000	150 000	150 000	150 000	150 000	150 000	150 000	150 000	150 000	150 000	150 000
	Differanse (OS-KO)	106 725	96 050	85 375	74 700	64 024	53 349	42 674	33 295	25 032	16 769	8 506	1 818
		71,1 %	64,0 %	56,9 %	49,8 %	42,7 %	35,6 %	28,4 %	22,2 %	16,7 %	11,2 %	5,7 %	1,2 %

4.1.4 Fradrag på 75.000 kroner ved ordinær skattlegging

Hvis skatteyter kan kreve fradrag for 75.000 kroner etter ordinære skatteregler og med årsinntekt på 200.000 kroner (lav inntekt) så gir det minst skatt ved skattlegging etter KO når skatteyter har 2/12-deler eller mindre ved ordinær fastsetting sammenlignet med OS (figur 4.4a) når årsinntekten er 200.000 kroner. Verdier for beregnet skatt ved ulike 12-deler er vist i tabell 4.4.

Figur 4.4 viser beregnet skatt ved ordinær skattlegging (OS) og skatt beregnet etter kildeskatteordningen (KO) ved ulikt opphold i Norge for forskjellig årsinntekt når skatteyter kan kreve fradrag for 75.000 kroner ved ordinær skattlegging. Verdier er oppgitt i kroner (kr) og antall (n).

Når årsinntekten er 400.000 kroner (middels inntekt) og skatteyter kan kreve fradrag etter ordinære regler for 75.000 kroner, gir det minst skatt beregnet etter KO når skatteyter har 6/12-deler eller mindre ved ordinær fastsetting sammenlignet med skattlegging etter OS (figur 4.4b). Verdier for beregnet skatt ved ulike 12-deler er vist i tabell 4.4.

Har skatteyter årsinntekt på 600.000 kroner (høy inntekt) så vil det beregnes minst skatt etter KO når skatteyter har 11/12-deler eller mindre ved ordinær fastsetting sammenlignet med skattlegging etter OS (figur 4.4c). Verdier for beregnet skatt ved ulike 12-deler er vist i tabell 4.4.

Tabell 4.4 viser utregnet skatt etter kildeskatteordningen (KO) og etter ordinære skatteregler (OS) ved ulike årsinntekt (kr) og 12-deler ved fradrag (25.000) etter ordinære skatteregler. Verdier er oppgitt i kroner (kr), 12-deler (n) og prosent (%)

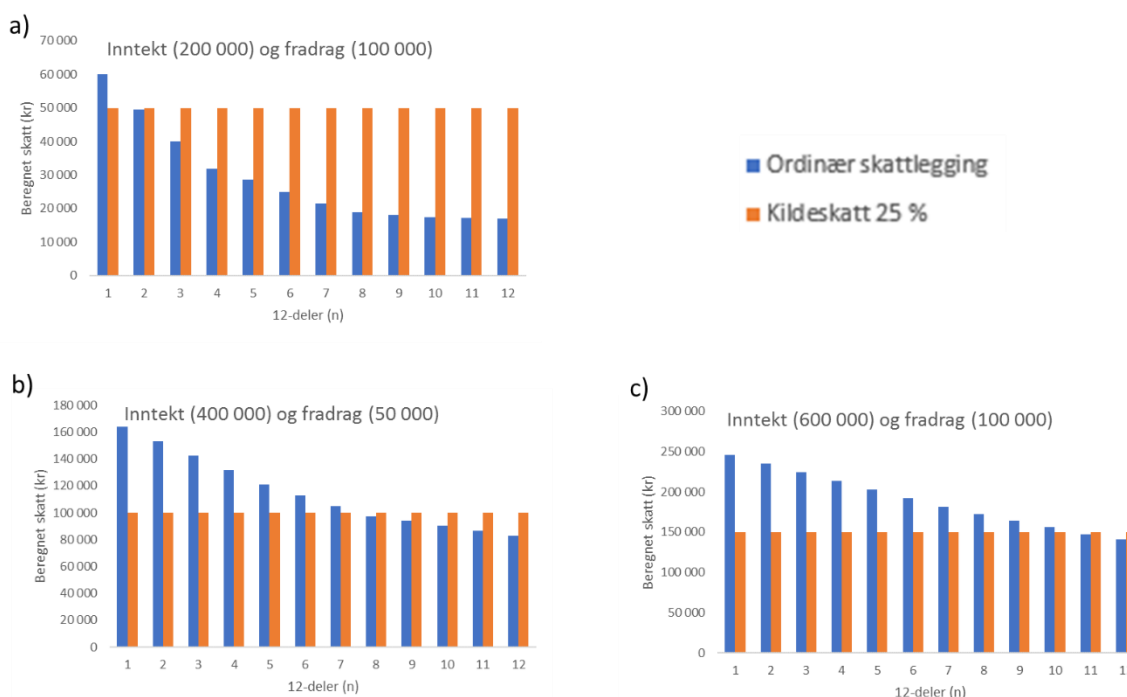
Frdrag (75 000)

Årsinntekt		12-deler (n)											
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
200 000	Ordinære skatteregler	65 625	54 950	45 511	37 248	34 142	30 510	26 878	23 247	19 615	17 437	17 161	16 885
	Kildeskatt 25%	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000
	Differanse (OS-KO)	15 625	4 950	-4 489	-12 752	-15 858	-19 490	-23 122	-26 753	-30 385	-32 563	-32 839	-33 116
		31,2 %	9,9 %	-9,0 %	-25,5 %	-31,7 %	-39,0 %	-46,2 %	-53,5 %	-60,8 %	-65,1 %	-65,7 %	-66,2 %
400 000	Ordinære skatteregler	158 425	147 750	137 075	126 400	115 784	107 521	99 258	92 045	88 413	84 781	81 149	77 518
	Kildeskatt 25%	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000
	Differanse (OS-KO)	58 425	47 750	37 075	26 400	15 784	7 521	-742	-7 955	-11 587	-15 219	-18 851	-22 482
		58,4 %	47,7 %	37,1 %	26,4 %	15,8 %	7,5 %	-0,7 %	-8,0 %	-11,6 %	-15,2 %	-18,9 %	-22,5 %
600 000	Ordinære skatteregler	251 225	240 550	229 875	219 200	208 524	197 849	187 174	177 795	169 532	161 269	153 006	146 318
	Kildeskatt 25%	150 000	150 000	150 000	150 000	150 000	150 000	150 000	150 000	150 000	150 000	150 000	150 000
	Differanse (OS-KO)	101 225	90 550	79 875	69 200	58 524	47 849	37 174	27 795	19 532	11 269	3 006	-3 682
		67,5 %	60,4 %	53,2 %	46,1 %	39,0 %	31,9 %	24,8 %	18,5 %	13,0 %	7,5 %	2,0 %	-2,5 %

4.1.5 Frdrag 100.000 kroner ved ordinær skattlegging

Har skatteyster årsinntekt på 200.000 kroner (lav inntekt) og kan kreve fradrag for 100.000 kroner etter ordinære skatteregler, vil det beregnes minst skatt etter KO om skatteyster har 1/12-del ved ordinær fastsetting sammenlignet med skattlegging etter OS (figur 4.5a).

Verdier for beregnet skatt ved ulike 12-deler er vist i tabell 4.5.

Figur 4.5 viser beregnet skatt ved ordinær skattlegging (OS) og skatt beregnet etter kildeskatteordningen (KO) ved ulikt opphold i Norge ved forskjellig årsinntekt når skatteyster kan kreve fradrag for 100.000 kroner ved ordinær skattlegging. Verdier er oppgitt i kroner (kr) og antall (n).

Ved en årsinntekt på 400.000 kroner (middels inntekt) hvor skatteyster kunne krevd fradrag for 100.000 kroner ved fastsetting etter ordinære regler, vil det beregnes minst skatt etter KO der

skatteyster har 6/12-deler eller mindre ved ordinær fastsetting sammenlignet med skattlegging etter OS (figur 4.5b). Verdier for beregnet skatt ved ulike 12-deler er vist i tabell 4.5.

Har skatteyster årsinntekt på 600.000 kroner (høy inntekt) og kunne krevd fradrag for 100.000 ved fastsetting etter ordinære regler, vil det beregnes minst skatt med KO når skatteyster har 10/12-deler eller mindre ved ordinær fastsetting sammenlignet med skattlegging etter OS (figur 4.5c). Verdier for beregnet skatt ved ulike 12-deler er vist i tabell 4.5.

Tabell 4.5 viser utregnet skatt etter kildeskatteordningen (KO) og etter ordinære skatteregler (OS) ved ulik årsinntekt (kr) og 12-deler ved fradragsrett (25.000) etter ordinære skatteregler. Verdier er oppgitt i kroner (kr), 12-deler (n) og prosent (%)

Fradrag (100 000)

Årsinntekt		12-deler											
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
200 000	Ordinære skatteregler	60 125	49 450	40 011	31 748	28 642	25 010	21 378	18 823	18 076	17 437	17 161	16 885
	Kildeskatt 25%	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000
	Differanse (OS-KO)	10 125	-550	-9 989	-18 252	-21 358	-24 990	-28 622	-31 177	-31 924	-32 563	-32 839	-33 116
		20,2 %	-1,1 %	-20,0 %	-36,5 %	-42,7 %	-50,0 %	-57,2 %	-62,4 %	-63,8 %	-65,1 %	-65,7 %	-66,2 %
400 000	Ordinære skatteregler	152 925	142 250	131 575	120 900	110 284	102 021	93 758	86 545	82 913	79 281	75 649	72 018
	Kildeskatt 25%	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000
	Differanse (OS-KO)	52 925	42 250	31 575	20 900	10 284	2 021	-6 242	-13 455	-17 087	-20 719	-24 351	-27 982
		52,9 %	42,2 %	31,6 %	20,9 %	10,3 %	2,0 %	-6,2 %	-13,5 %	-17,1 %	-20,7 %	-24,4 %	-28,0 %
600 000	Ordinære skatteregler	245 725	235 050	224 375	213 700	203 024	192 349	181 674	172 295	164 032	155 769	147 506	140 818
	Kildeskatt 25%	150 000	150 000	150 000	150 000	150 000	150 000	150 000	150 000	150 000	150 000	150 000	150 000
	Differanse (OS-KO)	95 725	85 050	74 375	63 700	53 024	42 349	31 674	22 295	14 032	5 769	-2 494	-9 182
		63,8 %	56,7 %	49,6 %	42,5 %	35,3 %	28,2 %	21,1 %	14,9 %	9,4 %	3,8 %	-1,7 %	-6,1 %

4.2 Skatt beregnet ved ulik inntekt og opphold i Norge (12-deler) når fradrag varierer.

Når skatteyster har 12/12-deler ved ordinær fastsetting så vil det gi minst skatt ved skattlegging etter KO sammenlignet med OS uavhengig av om man kan kreve fradrag for 0 eller 100.000 kroner ved inntekt på 200.000 kroner eller 400.000 kroner i årsinntekt (figur 4.6d). Oversikt over beregnet skatt ved 12/12-deler ved fastsetting samt ved ulik inntekt og fradragsmulighet ved ordinær skattlegging vises i tabell 4.6d.

Ved 9/12-deler gir skattlegging etter KO minst skatt ved middels og høy årsinntekt (600.000 kroner og 400.000 kroner) sammenlignet med skattlegging etter OS når det ikke kan kreves fradrag. Ved årsinntekt på 600.000 kroner gir det minst skatt ved skattlegging etter KO sammenlignet med OS uavhengig av om det kan kreves fradrag, mens ved årsinntekt på 400.000 vil skattlegging etter OS gi minst skatt når det kan kreves fradrag (figur 4.6c). Har man årsinntekt på 200.000 vil det beregnes minst skatt ved skattlegging etter OS sammenlignet med KO uavhengig av om man kan kreve fradrag (tabell 4.6c).

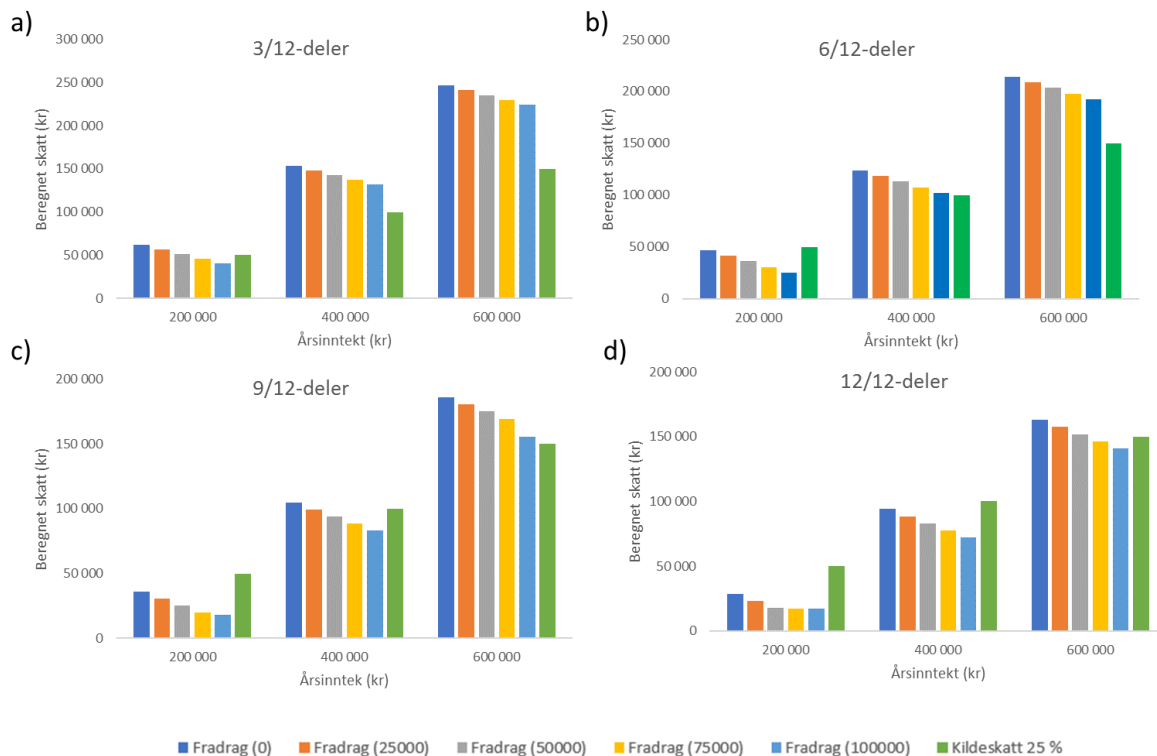
Når skatteyder har 6/12-deler ved skattlegging etter ordinære regler så vil det beregnes minst skatt ved OS når inntekten er lav (200.000 kroner) sammenlignet med skattlegging etter KO uavhengig av om det kan kreves fradrag (tabell 4.6b). Ved middels og høy inntekt så vil det beregnes minst skatt etter KO sammenlignet med skattlegging etter OS uavhengig av om det kan kreves fradrag ved fastsetting (figur 4.6b).

Tabell 4.6 viser oversikt over beregnet skatt etter ordinære skatteregler (OS) ved ulike 12-deler for ulike fradrag og inntekt, beregnet skatt etter kildeskatteordningen (KO). Tabellen viser også prosentvis forskjell i beregnet skatt etter OS sammenlignet med KO. Verdier er oppgitt i kroner (kr) og prosent (%).

a) 3/12-deler	Årsinntekt					
	200 000		400 000		600 000	
Fradrag (0)	62 011	24,0 %	153 575	53,6 %	246 375	64,2 %
Fradrag (25000)	56 511	13,0 %	148 075	48,1 %	240 875	60,6 %
Fradrag (50000)	51 011	2,0 %	142 575	42,6 %	235 375	56,9 %
Fradrag (75000)	45 511	-9,0 %	137 075	37,1 %	229 875	53,2 %
Fradrag (100000)	40 011	-20,0 %	131 575	31,6 %	224 375	49,6 %
Kildeskatt 25 %	50 000		100 000		150 000	
b) 6/12-deler	Årsinntekt					
	200 000		400 000		600 000	
Fradrag (0)	47 009	-6,0 %	124 021	24,0 %	214 349	42,9 %
Fradrag (25000)	41 509	-17,0 %	118 522	18,5 %	208 849	39,2 %
Fradrag (50000)	36 009	-28,0 %	113 021	13,0 %	203 349	35,6 %
Fradrag (75000)	30 510	-39,0 %	107 521	7,5 %	197 849	31,9 %
Fradrag (100000)	25 010	-50,0 %	102 021	2,0 %	192 349	28,2 %
Kildeskatt 25 %	50 000		100 000		150 000	
c) 9/12-deler	Årsinntekt					
	200 000		400 000		600 000	
Fradrag (0)	36 113	-27,8 %	104 913	4,9 %	186 032	24,0 %
Fradrag (25000)	30 613	-38,8 %	99 415	-0,6 %	180 532	20,4 %
Fradrag (50000)	25 113	-49,8 %	93 913	-6,1 %	175 032	16,7 %
Fradrag (75000)	19 615	-60,8 %	88 413	-11,6 %	169 532	13,0 %
Fradrag (100000)	18 076	-63,8 %	82 913	-17,1 %	155 769	3,8 %
Kildeskatt 25 %	50 000		100 000		150 000	
d) 12/12-deler	% differ		Årsinntekt			
	200 000		400 000		600 000	
Fradrag (0)	28 644	-42,7 %	94 018	-6,0 %	162 818	8,5 %
Fradrag (25000)	23 144	-53,7 %	88 520	-11,5 %	157 318	4,9 %
Fradrag (50000)	17 644	-64,7 %	83 018	-17,0 %	151 818	1,2 %
Fradrag (75000)	16 885	-66,2 %	77 518	-22,5 %	146 318	-2,5 %
Fradrag (100000)	16 885	-66,2 %	72 018	-28,0 %	140 818	-6,1 %
Kildeskatt 25 %	50 000		100 000		150 000	

Ved 3/12-deler så vil skattlegging etter OS gi minst skatt ved lav årsinntekt (200.000 kroner) og mulighet til å kreve fradrag for mer enn 50.000 kroner fastsetting sammenlignet med skattlegging etter KO (tabell 4.6a.). Videre vil det med lav inntekt og mulighet til å kreve fradrag for mindre enn 50.000 kroner ved fastsetting gi mindre beregnet skatt ved skattlegging

etter KO sammenlignet med OS. Med middels (400.000 kroner) og høy (600.000 kroner) årsinntekt gir det mindre beregnet skatt etter KO sammenlignet med skattlegging etter OS. Dette er uavhengig av om man kan kreve fradrag ved ordinær fastsetting (figur 4.6a).

Figur 4.6 sammenligner beregnet skatt ved ulike 12-deler for forskjellig inntekt og fradrag ved ordinære skatteregler og kildeskatteordningen. Verdier er oppgitt i kroner (kr).

4.3 Tre ulike caser

Forutsetningene for de fire ulike casene er presentert i tabell 4.7. I case 1 betaler arbeidsgiver merkostnader til opphold utenfor hjemmet på grunn av arbeid. Det vil etter OS ikke bli ansett som skattepliktig inntekt (Skatteloven, 1999 § 5-15 (1) bokst. q). I KO er det ikke fradragsrett (Skatteloven § 19-2), og fordelene ved at arbeidsgiver betaler merkostnader vil derfor bli ansett som skattepliktig inntekt ved valg av denne metoden. I case 2 og case 3 har skatteyter tilnærmet ingen fradragsrett etter OS. Skatteyter i case 4 har heller ingen fradragsrett, men arbeidsgiver dekker fri kost og losji. Dette er skattepliktig fordel både etter OS (Skatteloven (1999) § 5-12 (3)) og i KO (Skatteloven (1999) § 19-1).

Tabell 4.7 viser oversikt over personlige- og økonomiske forhold samt fradragsrett ved ordinær skattlegging til case 1, case 2, case 3 og case 4

		Case 1	Case 2	Case 3	Case 4	Lovhjemmel
Personlige forhold	Alder	23	35	45	19	
	Kjønn	Mann	Kvinne	Kvinne	Kvinne	
	Sivilstatus	Gift	Enslig	Enslig	Enslig	<i>Sktl § 3-1</i>
	Nasjonalitet	Polen	Storbritannia	Sverige	Filipinene	
	Skattemessig bosatt	NEI	JA (1.1.2019)	NEI	JA (1.1.2019)	<i>Sktl § 2-1</i>
	Skattemessig pendler	JA	NEI	NEI	NEI	<i>FSFIN §§ 3-1-1 til og med 3-1-5</i>
	12-deler	4	12	6	12	<i>Sktl § 15-4 (5)</i> <i>sktl § 6-32 (4)</i>
Økonomiske forhold	Lønn opptjent i Norge	150 000	550 000	275 000	70 800	<i>Sktl § 5-1 (1)</i> <i>sktl § 5-10 (1)</i>
	Fri kost og losji	NEI	NEI	NEI	37 500	<i>takseringsregler § 1-2-17</i>
	Formue i Norge	NEI	300 000	NEI	NEI	<i>Sktl § 4-1(1)</i> <i>sktl § 2-3 (1)</i>
	Gjeld i Norge	NEI	50 000	NEI	NEI	<i>Sktl § 4-1 (1)</i> <i>sktl § 4-31 (5)</i>
Fradragsrett ved ordinær skattlegging	Rentekostnader i Norge	NEI	2 500	NEI	NEI	<i>Sktl § 6-40</i>
	Fradragsberettiget losji	40 000	NEI	NEI	NEI	<i>sktl § 6-13,</i> <i>FSFIN §§ 6-13-10 til og med 6-13-12</i>
	Fradragsberettiget besøksreiser	30 000	NEI	NEI	NEI	<i>sktl § 6-13,</i> <i>FSFIN §§ 6-13-10 til og med 6-13-12</i>
	Fradragsberettiget kost	NEI	NEI	NEI	NEI	<i>sktl § 6-13,</i> <i>FSFIN §§ 6-13-10 til og med 6-13-12</i>
	Arbeidsgiver betaler pendlerkostnader	70 000	NEI	NEI	NEI	<i>FSFIN § 5-11-1 (2)</i> <i>FSFIN § 5-15-5 (12)</i> <i>sktl § 5-15 (1) bokst q.</i>

I case 1 ser vi at skattlegging etter ordinære skatteregler gir lavest skatt. Skatteyter i case en ville betalt 48 % mindre i skatt ved å velge OS sammenlignet med KO (tabell 4.9).

Tabell 4.8 viser utregning av skatt etter ordinære skatteregler og etter kildeskatteordningen. Verdier er oppgitt i kroner (kr)

	Case 1		Case 2		Case 3		Case 4	
	Ordinær skattlegging (OS)	Kildeskatt på lønn (KO)	Ordinær skattlegging (OS)	Kildeskatt på lønn (KO)	Ordinær skattlegging (OS)	Kildeskatt på lønn (KO)	Ordinær skattlegging (OS)	Kildeskatt på lønn (KO)
12-deler	4		12		6		12	
Arbeidsgiver betaler merkostnader		70 000					37 500	37 500
Lønn	150 000	150 000	550 000	550 000	275 000	275 000	70 800	70 800
Fradragsrett	0		-2 500		0		0	
Minstefradrag	-33 600		-100 800		-50 400		-48 735	
Grunnlag inntektsskatt	116 400		446 700		224 600		59 565	
Personfradrag	-18 850		-56 550		-28 275		-56 550	
Inntektsskatt	21 461		85 833		43 192		663	
Trygdeavgift	12 300		45 100		22 550		8 881	
Trinnskatt	3 312		14 135		7 067		0	
Fastsatt skatt	37 073	55 000	145 068	137 500	72 809	68 750	9 544	27 075

I case 2 og 3 ville skatteyter betalt henholdsvis 5 % og 6 % mer ved skattlegging etter OS sammenlignet med KO. Mens i case 4 ville skatteyter betalt 184 %, nesten tre ganger så mye ved å velge kildeskatteordningen. Utregning er fremstilt i tabell 4.8.

Tabell 4.9 viser differansen mellom skattlegging etter ordinære skatteregler og skattlegging etter kildeskatteordningen. Verdier er oppgitt i kroner (kr) og prosent (%) av OS.

	Case 1	Case 2	Case 3	Case 4
Differanse OS-KO (kr)	-17 927	7 568	4 059	-17 531
Differanse OS-KO (%)	-48 %	5 %	6 %	-184 %

5.0 Diskusjon

Når skatteyster ikke kan kreve fradrag ved ordinær fastsetting og oppholdet er mindre enn seks måneder (6/12-deler) viser analysen at skatteyster vil svare minst skatt ved å velge kildeskatteordningen ved middel (400.000 kroner) og høy (600.000 kroner) årsinntekt kroner (tabell 4.6). Når årsinntekten er lav (200.000 kroner) så vil skattlegging etter ordinære skatteregler gi lavest skatt uavhengig av fradragsrett. Det er likevel ikke så stor forskjell mellom skattlegging etter kildeskatteordningen og ordinære skatteregler når skatteyster ikke har fradragsrett. Kildeskatteordningen gir da 6 % mer skatt enn beregning etter ordinære skatteregler (tabell 4.6). Dette støttes av funnene i case 2 og case 3 (tabell 4.9). I begge disse casene har skatteyster gjennomsnittlig inntekt i Norge uten noen fradragsrett etter ordinære skatteregler. Gjennomsnittslønn i Norge er noe høyere enn gjennomsnittslønn for EØS-borgere som jobber i Norge (SSB, 2019a; SSB, 2019b). I begge disse tilfellene gir ordinær skattlegging gir mer skatt enn skattlegging etter kildeskatteordningen (henholdsvis 5 % og 6 %). Det er derfor lite forskjell mellom de ulike metodene når man ikke har fradragsrett etter ordinære skatteregler og oppholdet gjenspeiles i inntekt lik gjennomsnitts månedslønn for utenlandske arbeidstagere.

Lav inntekt ble benyttet i analysen med utgangspunkt i gjennomsnittlig månedslønn for utenlandske arbeidstagere i fra østeuropeiske land i seks måneder. For å gjøre analysen mer oversiktlig og ha faste intervall mellom årsinntektene, rundet jeg årsinntekt opptjent på seks måneder (lav inntekt) ned til 200.000 kroner. Siden opptjent inntekt er rundet ned er det naturlig å anta at ved en gjennomsnittlig månedsinntekt for arbeidere i fra østeuropeiske land vil være liten forskjell mellom beskatningsmetodene. Når beregnet skatt blir tilnærmet lik ved en gjennomsnittlig månedsinntekt for østeuropeiske arbeidere, er kildeskatteordningen i disse tilfellene være i tråd med intensjonen om forenklet skattlegging for å gi rett. Skattesatsen i kildeskatteordningen er satt ut ifra gjennomsnittssats for utenlandske arbeidstagere ved tidligere fastsetting (23,5 %) (Finansdepartementet, 2018 s. 32).

I analysen ble det brukt fradrag i et spenn fra 0 til 100.000 kroner. Siden standardfradraget for utenlandske arbeidstagere er opphevet fra 2019 (Endringslov til skatteloven, 2017), er en mulig fradragspost vekke for utenlandske arbeidstagere. Dette fradraget ville utgjort 20.000 kroner og 40.000 kroner for henholdsvis lav og middels/høy inntekt. Når skatteyster ikke kan kreve fradrag så var det lite forskjell mellom skattleggingsmetodene. Derimot var det mer gunstig for skatteyster med høyere inntekt å velge kildeskatteordningen når skatteyster har

fradragsrett på 50.000 eller mindre (figur 4.3). Korte opphold i riket øker også differansen mellom skatt beregnet etter kildeskatteordningen og skatt beregnet etter ordinære skatteregler for samme inntekt. Det vil da si at om skatteyter har høy lønn i en kortere periode vil kildeskatteordningen være spesielt gunstig med tanke på beregnet skatt sammenlignet med ordinære skatteregler (figur 4.6). Det kommer ikke frem i forarbeidene, men denne effekten gjør at ordningen kan minne litt om den danske ordningen for høytlønnede medarbeidere (Skattestyrelsen, 2020), der forskere og medarbeidere med ønsket kompetanse til riket kan komme inn under en gunstig skatteordning.

I case 1 så ser man at kildeskatteordningen gir betydelig mer skatt enn skattlegging etter ordinære skatteregler (48 %) (tabell 4.9). Mye av årsaken er at den unge mannen i case 1 er pendler og arbeidsgiver dekker kostnader til losji og besøksreiser. I case 1 sitt tilfelle vil han å betale betydelig mer skatt hvis han forblir i kildeskatteordningen. I kildeskatteordningen er det ikke fradragsrett, det vil si at pendlerkostnader som arbeidsgiver betaler blir regnet som skattepliktig inntekt (FSFIN § 5-11-1 (2)). Etter ordinære skatteregler er fradragsrett når man oppfylder vilkårene for pendling og om arbeidsgiver betaler, så vil det ikke være skattepliktig inntekt jmf skatteloven (1999) § 5-15 (1) bokst q. Det ser derfor ut som at i tilfeller der arbeidsgiver dekker pendlerkostnader så vil det være ugunstig for skatteyter å velge skattlegging etter kildeskatteordningen.

For at valgmuligheten for skatteyter skal være reel så bør skatteyter ha informasjon nok til å kunne gjøre et overveid valg. Det er pekt på i fra riksrevisjonen (Riksrevisjonen, 2015 s. 36) at skattlegging av utenlandske arbeidstagere har et komplisert regelverk. Regelverket finnes fortsatt, men i tillegg er det kommet forenklete regler. I case 4 så vil en aupair betale nesten tre ganger så mye i skatt ved å velge kildeskatteordningen fremfor skattlegging etter ordinære skatteregler (184 %) (tabell 4.9). Siden hun blir ansett som skattemessig bosatt i fra 1.1.2019 så vil hun få minstefradrag (Skatteloven, 1999 § 6-32 (4)) og personfradrag (Skatteloven 1999, 15-4 (5)) forholdsvis for hele året. Den lave inntekten og full uttelling for minstefradrag og personfradrag gjør at kildeskatteordningen blir veldig lite gunstig for henne. Hvis hun ikke har tilgang på informasjon så kan det være vanskelig å gjøre valget.

Informasjon som ligger tilgjengelig på Skatteetatens sider gir ingen hjelp til å gjøre et informert valg i forhold til valget av skattleggingsmetode (Skatteetaten, 2020a). For skatteyter så vil det nok ikke nødvendigvis være en forenkling da man må forholde seg til det samme regelverket hvis man skal benytte seg av valgmuligheten. De to valgmulighetene vil i flere tilfeller gir store skattemessige differanser (case 1 og case 4).

Etter høringsinnspill i fra Skattedirektoratet er ordningen frivillig for alle som oppfyller vilkårene til å delta i ordningen (Finansdepartementet, 2018 s. 30). Det vil si at den enkelte må sette seg inn i skatteberegningen for å velge den metoden som er mest gunstig. Det ligger endel informasjon tilgjengelig om kildeskatteordningen, men lite informasjon om hvordan man kan gjøre et informert valg av metode (Skatteetaten, 2020a). Analysen viser som tidligere nevnt at i flere tilfeller så vil differansen mellom skattleggingsmetodene være stor, og skatteyter risikerer å betale mye mer skatt enn nødvendig. Da spesielt de med lav inntekt risikerer å betale for mye skatt ved valg av kildeskatteordningen. Skatteetaten har i tilfeller ved for eksempel tilbakebetaling av uføre/pensjon beregnet skatten til det mest gunstige alternativet for skatteyter (Forskrift til skatteloven, 1999 § 14-3-1). Problemet for skatteetaten å gjøre tilsvarende i forhold til kildeskatteordningen er at de er avhengig av opplysninger i fra skattepliktig for å gjøre vurderingen. Å basere seg på opplysninger i fra skattepliktig har blitt pekt på som en kilde til feil (Finansdepartementet, 2017, s. 10). Kanskje det er mulig å legge inn kontrollspørsmål i søknadsskjema for utenlandske arbeidstagere som ruter til mest gunstig løsning, eller synlig skatteberegning etter begge metoder. Da kunne skatteyter gjøre et informert valg og valgmuligheten være reell.

6.0 Konklusjon

Når skatteyster har gjennomsnittlig inntekt ved midlertidig opphold som varer under seks måneder vil det gi minst skatt ved å velge kildeskatteordningen sammenlignet med skattlegging etter ordinære regler. Har man mulighet til å kreve fradrag for kostnader ved ordinær fastsetting vil det gi minst skatt ved kildeskatteordningen når inntekten er lav og oppholdet kort sammenlignet med skattlegging etter ordinære regler. Er inntekten høy vil det gi minst skatt ved skattlegging etter kildeskatteordningen sammenlignet med ordinære regler uavhengig av opphold og fradragsrett. Videre er kildeskatteordningen lite gunstig når arbeidsgiver betaler pendlerkostnader. Det samme gjelder når skatteyster har lav inntekt og lengre opphold i riket. Da gav kildeskatteordningen tre ganger så mye skatt. Dette bør utenlandske arbeidstagere derfor være spesielt oppmerksomme på ved valg av skattleggingsmetode.

7.0 Kilder

Endringslov til Skatteloven (2017). Lov om endringer i lov 26. mars 1999 nr. 14 om skatt av formue og inntekt (LOV-2017-12-19-121). Hentet i fra <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2017-12-19-121?q=endringslov%20til%20skatteloven%202018> den 17.7.2019

Fallan, L. (2017). *Innføring i skatterett 2017-2018* (35.utg.). Oslo: Gyldendal Akademiske

Finansdepartementet (1997). *Ny skattelov*. Hentet i fra <https://www.regjeringen.no/contentassets/a015fd08f13242b5ae2d634b649143e9/no/pdfs/otp199719980086000dddpdfs.pdf> den 17.7.2019

Finansdepartementet (2015). *Bedre skatt – En skattereform for omstilling og vekst* (st.m 4 (2015-2016)). Hentet i fra <https://www.regjeringen.no/contentassets/93247a3b212a4accb49ba119cd9e7d45/no/pdfs/stm201520160004000dddpdfs.pdf> den 16.7.2019

Finansdepartementet (2017). *Høringsforslag – Kildeskattordning for utenlandske arbeidstagere* (saksnr 17/786). Hentet i fra https://www.regjeringen.no/contentassets/9895600182ee48869925200c264eb45d/marb_h_notat_7_april_2017.pdf den 16.7.2019

Finansdepartementet (2018). *Endringer i skatte- og avgiftslovgivningen* (prop LS 86 (2017-0218)). Hentet i fra <https://www.regjeringen.no/contentassets/ff9b9773fd9640a68edc6cef0b137841/nno/pdfs/prp201720180086000dddpdfs.pdf>

Folketrygdloven (1999). Lov om folketrygd (LOV-1999-02-28-19) Hentet i fra <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1997-02-28-19?q=folketrygdloven>

Forskrift om takseringsregler (2019). Forskrift om taksering av formues-, inntekts og fradragposter mv. som må fastsettes ves skjønn til bruk ved fastsetting for 2019 (FOR-2019-12-10-1721). Hentet fra https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2019-12-10-1721?q=takseringsregler_2019#KAPITTEL_1

Gjerdrup, KR (1998). *Skattesystem og skattehistorikk i et historisk perspektiv* (rapport 98/6).

Oslo Statistiske sentralbyrå

Forskrift til skatteloven (1999). Forskrift til utfylling og gjennomføring av skatteloven (FOR-1999-11-19-1158). Hentet i fra <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/1999-11-19-1158>
Johannessen, H.E. (2019, 58. juli). *Skattens fremvokst*. Hentet fra <https://www.norgeshistorie.no/kirkestat/teknologi-og-okonomi/1128-skattestatens-fremvekst.html>

NOU 2012:2. (2012) *Innenfor og utenfor – Norges avtaler med EU*. Hentet i fra <https://www.regjeringen.no/contentassets/5d3982d042a2472eb1b20639cd8b2341/no/pdfs/nou201220120002000dddpdfs.pdf>

Riksrevisjonen (2015). *Riksrevisjonens undersøkelse av beskatning av utenlandske arbeidstakere og næringsdrivende på midlertidig opphold i Norge*. (dok 3:11 (2015-2016)) Hentet i fra <https://www.riksrevisjonen.no/globalassets/rapporter/no-2015-2016/beskatningutenlandskearbeidstakereognaringsdrivende.pdf> den 16.7.2019

Ringdal, K. (2001) *Enhet og mangfold – samfunnsvitenskapelig forskning og kvantitativ metode*. (3.utg). Bergen: Fagbokforlaget

Skattebetalingsloven (2005). Lov om innbetaling av skatte- og avgiftskrav (LOV-2005-06-17-67). Hentet i fra <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-06-17-67> den 16.7.2019

Skattedirektoratets forskrift til skatteloven (1999). Forskrift fastsatt av Skattedirektoratet til utfylling og gjennomføring mv. av skatteloven (FOR-1999-11-1160). Hentet i fra <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/1999-11-22-1160?q=FSSD> den 17.7.2019

Skatteetaten (2019). *SkatteABC 2019*. Hentet i fra <https://www.skatteetaten.no/contentassets/dc2d77040b0746f8a3714d878c5c3f26/skatte-abc-2019.pdf> den 17.7.2019

Skatteetaten (2020a, 18.april). Kildeskatt på lønn for utenlandske arbeidstagere. Hentet i fra <https://www.skatteetaten.no/person/skatt/skattekort/jeg-er-utenlandsk-arbeidstaker/kildeskatt-pa-lonn/>

Skatteetaten (2020b, 30.april) Beregn skatten din. Hentet i fra <https://www.skatteetaten.no/person/skatt/beregn-skatten-din/>

Skatteforvaltningsloven (2016). Lov om skatteforvaltning (LOV-2016-05-27-14). Hentet i fra <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2016-05-27-14> den 16.7.2019

Skatteförvaltningen (2020, 8.april). Du vistas i Finland i högst 6 månader - du betalar källskatt på din lön. Hentet i fra <https://www.vero.fi/sv/privatpersoner/skattekort-och-skattedeklaration/fran-utlandet-till-finland/arbete-i-finland/finlandsk-arbetsgivare/du-vistas-i-finland-i-hogst-6-manader--du-betalar-kallskatt-pa-din-lon/>

Skatteloven (1999) Lov om skatt av formue og inntekt (LOV–1999–03-26-14) hentet i fra <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1999-03-26-14> den 16.7.2019.

Skattestyrelsen (2020, 8.april). Skatteordning for utenlandske forskere og højt lønnede medarbejdere. Hentet i fra <https://skat.dk/skat.aspx?oID=97319&chk=216917>

Skattverket (2020, 8.april). SINK - särskild inkomstskatt för utomlands bosatta. Hentet fra <https://www.skatteverket.se/privat/skatter/internationellt/bosattutomlands/sinksarskildinkomstskattforutomlandsbosatta.4.6fdde64a12cc4eee23080002583.html>

Statistisk sentralbyrå (SSB) (2019a, 29.juli). Gjennomsnittlig månedsinntekt for kvinner og menn i ulike sektorer. Hentet i fra <https://www.ssb.no/arbeid-og-lonn/statistikker/lonnansatt/aar>

Statistisk sentralbyrå (SSB) (2019b, 29.juli). Månedslønn, etter statistikk mål, innvandringskategori, landbakgrunn, statistikkvariabel og år. Hentet i fra <https://www.ssb.no/statbank/table/12525/tableViewLayout1/?loadedQueryId=10016653&timeType=top&timeValue=2>

Statistisk sentralbyrå (SSB), (2020, 15.april). Leiemarkedsundersøkelsen. Hentet i fra <https://www.ssb.no/lmu>

Stortingets skattevedtak (2019). Stortingsvedtak om skatt av inntekt og formue mv. for inntektsåret 2019 (FOR-2018-12-12-1992). Hentet i fra <https://lovdata.no/dokument/STV/forskrift/2018-12-12-1992> den 17.7.2019

Tomas, R.J., Nelson, J.K. & Silvermann S.J. (1985) *Research methods in physical activity*. (6.utg). Leeds: Human Kinetics

Utenriksdirektoratet (UDI) (2019, 16.april). UDI 2012-015V Sats for norskkurs og lommepenger / lønn for au pair. Hentet i fra <https://www.udiregelverk.no/rettskilder/udi-retningslinjer/udi-2012-015/udi-2012-015v/>

Høgskulen på Vestlandet

Bacheloroppgåve rekneskapsfører

BO6-2001 bacheloroppgåve

Predefinert informasjon

Startdato:	05-05-2020 15:00	Termin:	2020 VÅR
Slutt dato:	14-05-2020 14:00	Vurderingsform:	Norsk 6-trinns skala (A-F)
Eksamensform:	Bacheloroppgåve	Studiepoeng:	15
SIS-kode:	203 BO6-2001 1 BO 2020 VÅR		
Intern sensor:	Mona Kristin Nytnun		

Deltaker

Naun:	Maria Kolnes Teigen
Kandidatnr.:	2013
HVL-id:	050361@hvl.no

Informasjon fra deltaker

Antall ord *:	12412	Inneholder besvarelsen konfidensielt materiale?:	Nei
Egenerklæring *:	Ja		
Jeg bekrefter at jeg har registrert oppgavetittelen på norsk og engelsk i StudentWeb og vet at denne vil stå på vitnemålet mitt *:	Ja		

Gruppe

Gruppenavn:	Enmannsgruppe
Gruppenummer:	3
Andre medlemmer i gruppen:	Deltakeren har innlevert i en enkeltmannsgruppe

Jeg godkjenner avtalen om publisering av bacheloroppgaven min *

Ja

Er bacheloroppgaven skrevet som del av et større forskningsprosjekt ved HVL? *

Nei

Er bacheloroppgaven skrevet ved bedrift/virksomhet i næringsliv eller offentlig sektor? *

Nei